Ը· ՏԱՐԻ 2338 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 30 ՍԱՀՄԻ 4384 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1891 18 ՐԷՊԻԼ ԱԽՐՐ 1309 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعلیه اوده غلطه اوده نورادونکیان خاننده آره‌وه‌

فرنجه‌سه اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆԵՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան	150
» » Վեցամսեայ	75
» » Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր Թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օտ· Ոսկի	2
Գաւառաց Թղթատարի Ծախք միօրինակ	Ղրշ· 50

Խմբագրութեան ուղղուած Նամակ կամ Լայտ գրութիւն եւ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅԵՄ· 8|20 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՃԱԿ ԱԶԳ· ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԵՒ ԲԺՇԿԱՑ ԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զ·

ԹԱՓԱՆՑԻԿ ՀՆԱՐՔ ՄԸ

Շարունակենք քննել Պատ· բժշկաց գրութիւնը·

«Եթէ զանազան Թերութիւնք ի հրապարակ ելլելով յաչս օտարաց իսկ՝ Կ· Պոլսոյ ազգային բժշկական մարմնոյն անտարբերութեան արատ բերելու առիթ չընծայէին, պիտի լռէինք Թերեւս ի սպառ....»

Այսինքն՝ բժիշկներն անո՛ր համար իրար անցեր են, որովհետեւ մայրաքաղաքիս օտար Թերթեր սկսեր են աննպաստ ոճով խօսիլ մեր Ազգ· Հիւանդանոցի վիճակին վրայ·

Այս ակնարկութիւն կը վերաբերի Մանիֆէս Օրէնթալ և Մենդուլի մէջ Տքթ· Հիւնքեարպէյեանի և Տքթ· Եաղուպեանի վէճէն ետքն հրատարակուած քանի մը հատուածիկներու, որք կը ծանուցանէին Թէ «Հայոց Ետի Գուլէի Հիւանդանոցն անգոհացուցի վիճակի մէջ գտնուելուն համար, հայ բժշկական դասը գուսարուհիներ կ'ընէ՝ այս վիճակին դարման տանելու նպատակաւ»·

Հոս երկու կէտեր կան նկատելի·

Նախ· Մեզ Ղալաթիաբնակ խմբագրաց համար դաղտնիք մը չէ Թէ այդ ֆրանսերէն լրագրերու մէջ Ազգ· Հիւանդանոցի վիճակին վրայ աննպաստ հատուածիկներուն հրատարակումը 43 բժիշկներէն մէկ-երկուքին գործն էր, և կարելի է ի հարկին մանրամասնութեամբ պատմել Թէ այն հատուածք ի՞նչպէս Թերադրեցան հայ Տօքթորական դրիչներէ և ի՞նչպէս յիշեալ լրագրաց մէջ հրատարակուեցան իրենց մաքրիմներու ձեռամբ· Արդ, մէկ կողմէն օտար լրագրաց մէջ Հայոց Հիւանդանոցը քննադատել տալ, միւս կողմէն ալ Ազգ· Վարչութեան և Ազգին դառնալով ըսել Թէ՝ «Տեսէ՛ք, օտարնե՛րն անգամ դէշ կը խօսին կոր մեր Ս· Փրկչի Հիւանդանոցին վիճակին վրայ», ա՛նքան վրան բաց հնարք մ'է սա որ եթէ ժողովրդականութիւն չահելու համար ի՛նչ ընելին չգիտցող տեսակ մը հրապարակագրաց այս տեսակ հնարքներ կրնան ներուիլ, 43 պատուարժան բժիշկաց ստուար մեծամասնութիւնն անչուշտ պիտի չուզեր դիտութեամբ գործիք դառնալ այսպիսի մանուածապատ դարձուածներու· Ուղղակի կերպիւ գործելու ա՛նքան իրաւունք ունէին այս պատուական բժիշկներն որ ամենեւին պէտք չունէին անուղղակի միջոցներու դիմելու·

Եւ յետոյ· Օտարաց դատաստանը մեր Հիւանդանոցին կացութեան վրայ՝ կրնա՞ն ունենալ մեր առջեւ· Եթէ ո՛չ, ինչո՞ւ համար բժշկական դասն յուզուի Ղալաթիոյ քանի մը ֆրանսերէն Թերթերու մէջ ինչ ինչ անպաստ ակնարկութեանց երեւումէն· Իսկ եթէ այո՛, ինչո՞ւ համար նոյնքան ուշադրութիւն չեն ընծայեր նպաստաւոր վկայութեանց զորս ամէն տարի կ'արձանագրեն հայ լրագիրք ընդհանրապէս, օտարազգի և ռուսահայ զբօսաշրջիկներու վկայութեանց, յորս կան երբեմն կարեւոր անձնաւորութիւնք, և որք ետի Գուլէի Հիւանդանոցն այցելով, միշտ այն վկայութիւնը առած են Թէ «Կ· Պոլսոյ հայ հասարակութեան այս հաստատութիւնն իւր կարեւորագոյն և լաւագոյն հաստատութիւններէն մին կը նկատեն իրենք, և տեղական պարագայից համեմատ չատ յայտնի և պատուաբեր վիճակի մէջ կը գտնեն»·

* * *

«ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ ԲԱՐԻՒՐՈՒՄ ՉԿԱՅ»

Կ'ըսեն տեւարք բժիշկք·—

«Բայց ժամանակը կ'անցնի, և գործին վիճակը բարւոքման նշան ցոյց չտար»·

Կը տեսնէ՞ք դովելի աճապարանքը·— Վաթսուն տարիէ ի վեր չհարցուցել չփնտռել ամենեւին Թէ ետի Գուլէի գուրսն Ազգն Հիւանդանոց ունի՛ Թէ ոչ, Թէ Միւթէվէլլիք կամ Հոգաբարձուք ինչ կ'ընեն և պատասպարելք ինչ կ'ըլլան, բնաւ չհետաքրքրուիլ Ազգ· Հիւանդանոցի խնդիրներով, մին չեւ իսկ տարիներէ ի վեր ոտք չկոխել այն նուիրական հաստատութեան մէջ, իսկ Տքթ· Հիւնքեարպէյեանի յաւէտ ցաւալի հրաժարականէն ի վեր, ժամերն ու վայրկեաններն ա՛նքան սուղ դանել որ հանրագիր մը խմբագրել և ստորագրել՝ առանց գէթ անգամ մը վրայէն անցնելու·

Բայց իրա՞ւ է որ Ազգ· Հիւանդանոցի վիճակը բարւոքման նշան ցոյց չի տար բնաւ·

Այս յօդուածին մէջ որ արդէն չափազանց երկարեցաւ, կարծենք մէկէ աւելի ապացոյց ի մէջ բերինք՝ հաստատող Թէ, ոչափ ալ տակաւին բարեկարգութեան կարօտ մնայ, բայց Ազգ· Հիւանդանոցի արդի վիճակը նոյն չէ ինչ որ էր նախորդ ժամակարարութեանց օրով, 15-20-25-30 տարիներ յառաջ· Արդ, կը փափաքէինք որ 43 Պատ· Տօքթորներէն մին ելներ և իւր ստորագրութեամբ հաստատէր հրապարակի վրայ Թէ՝ ընդհակառակն՝ 15-20-25-30 տարի յառաջ Հիւանդանոցի վիճակն ի՛նչ որ էր, այսօր ալ նոյնն է, Թէ «գործին վիճակը բարւոքման նշան անդամ ցոյց չի տար»· Մեծաւ հետաքրքրութեամբ պիտի կարդայինք այդպիսի ապացուցութիւն մը, և շատ չնորհապարտ պիտի մնայինք գրող բժշկին՝ մեր մէկ կարեւոր սխալն ուղղելուն համար· Բայց մինչեւ որ ան ապացուցութիւնը տեղի ունենայ, 43 բժիշկներուն ներողութիւնը կը հայցենք՝ վերջի՛ն անդամ մ'ալ իրենց անհամբիտ երեւալու համար և պնդելու համար Թէ Հիւանդանոցի վիճակին մէջ անցելոյն բաղդատմամբ բնաւ բարւոքումմ չկայ ըսելն աւելի զրպարտութեա՛ն ոգեւորութիւն կը չօչափէ քան պատմական ճշդութեան·

* * *

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԹԷՇԿԱՑ

Ո՛րչափ տարակարծիք ենք Պատ· Բժշկաց գրութեան ձեւոյն և ինչ ինչ անզգոյշ բացատրութիւններուն, նո՛յնքան համամիտ ենք իրենց եզրակացութեանց·

1· Տարակոյս չկայ Թէ ըստ Սահմանադրութեան երկու փորձառու բժիշկներ պարտին գտնուիլ Հոգաբարձութեան մէջ· Արդի Հոգաբարձուք, Ազգ· Վարչութեան կողմէ հրաւիրուելով նոր անդամակցաց անուններ առաջարկել, երկուքի տեղ չորս բժիշկ-Հոգաբարձուներ առաջարկեցին· Բայց Վսեմ, Տքթ· Սերվիչէն էֆ·, Վսեմ· Տքթ· Խորասանճեան էֆ· և Տքթ· Խնդիրեան հրաժարեցան Հոգաբարձութեան անդամակցութենէ· Թէեւ փափաքելի էր որ այն տաղանդաւոր և արդէն իսկ համբաւաւոր երիտասարդ բժիշկը՝ Տքթ· Խնդիրեան՝ իւր կարեւոր աշակցութիւնը չզլանար Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, բայց վերջապէս չենք կրնար իրեն դէմ բան մ'ըսել, քանի որ ինք բժշկական գրութիւնն ստորագրել չուզողներէն էր· Քանի որ պիտի չի կրնար Հիւանդանոցին ծառայել, չէր ընդուներ ամբաստանիչի դեր առնուլ Հիւանդանոցին ծառայողաց դէմ· Բայց միւս երկու Վսեմ· Տօքթորներուն հրաժարումը զարմանք կը պատճառէ· զի քանի որ իրենց ստորագրութիւնը դնելով բժշկական գրութեան ներքեւ, իրենց բաղմաթիւ պաշտօնակիցներուն քաղաքը կը հանդիսանային Հիւանդանոցի խնդրով պարապելու, կ'ակնկալուէր որ իրենք իսկ չխուսափէին իրենց մեծ իմաստութեամբ և ազդեցութեամբ օգտակար լինելէ, առաջին պատեհութեամբ որ կը ներկայանար՝ արդեամբ ապացուցանելու իրենց հոգածութիւն·(*)

2· Թէեւ նորութիւն մը չլինի, բայց ո՛չ նուազ օգտակար առաջարկ մ'է Թէ Հիւանդանոցի բոլոր պաշտօնակալաց և ի մասնաւորի բժշկաց ընտրութեան և պաշտօնավարութեան նկատմամբ կանոններ հաստատուին, ձեռնհաս մասնախմբի մը միջոցաւ· Պարբերաբար պատրաստուած են կանոնագրոյ ծրագրեր Հիւանդանոցի համար, բայց գործադրական վարերացում եւ ոյժ չեն ունեցած· Բայց գործն ինքնին անհնար չէ, և վերակազմեալ Հոգաբարձութեան առաջին զբաղումներէն մին պէտք է լինի այսպիսի կանոնագրոյ մը պատրաստութիւն, դուրսէն ալ խորհրդակիցներ առնելով ի հարկին·

(*)· Այս յօդուած գրուած էր արդէն, երբ լսեցինք Թէ հրաժարեալ երեք բժիշկ Հոգաբարձուք իրենց կողմէ ընտրելիներ ցուցեր են Հոգաբարձութեան· Այս Թէ այն կերպիւ, կը յուսանք որ Ազգ· Վարչութիւն, Հոգաբարձութիւն և բժշկական դասի համաձայնին՝ սահմանադրական տրամադրութիւնը գործադրելու, ի մասին բժիշկ-Հոգաբարձուաց անուանման·

3· Այցելու բժշկաց խումբ մը որոշել և փոփոխակի կարգաւ և անորոշ ժամանակներ յայց ելնելով ի Հիւանդանոց, յանկարծակիի քննել զամենայն ոք և զամենայն ինչ, Թէեւ Սահմանադրութեան մէջ չկայ, Թէեւ աւելորդ կրնայ Թուիլ քանի որ Հոգաբարձութեան մէջ բժիշկ անդամներ պիտի գտնուին, բայց ըստ մեզ ո՛րչափ խիստ միջոցներ խորհուին Հիւանդանոցի զանազան պաշտօնէութեանց վրայ, ոչնչով աւելի օգտակար կը նկատեմ, ա՛նչափ աւելի ի գործ դնելու համար, ա՛նչափ աւելի օգտակար կը նկատեմ լինել Հիւանդանոցին· Համբարտաւ քննութիւն մը Հիւանդանոցի անցելոյն՝ վերջին ծայր կասկածոտ ըրած է զմեզ Հիւանդանոցի մնայուն պաշտօնէութեանց նկատմամբ, որոց վրայ յառաջագոյն ալ ըսինք Թէ մեծ համարում չունինք· Հսկողութիւնը Թերանալուն պէս, տրամագիր են զեղծանելու· Անցեալ տարի կարգ մը բարենորոգումներ առաջարկելով, պահանջած էինք որ «Հոգաբարձուաց Թիւը միշտ ինն պահուի, որպէս զի Հոգաբարձուք փոփոխակի կարգաւ և անորոշ ժամանակներ յայց ելնելով, յանկարծակիի բերեն Հիւանդանոցի պաշտօնեաներն, և ամէն բան տեղւոյն վրայ տեսնեն քննեն իմանան»· Աւելի՛ ազէկ, եթէ բժիշկներն իրենք յանձն կ'առնուն պարբերա՛բար այցելութիւններ կատարել, մանաւանդ բժշկական վիճակին մանրամասնութիւնները քննելու համար·

Այս առաջարկներն ընող բժշկաց գրութիւնն Ազգն իբրև մուրհակ մը պիտի բռնէ, Հիւանդանոցին պէտք եղած ծառայութիւններն ամէն վայր կեան պահանջելու համար բժշկական դասէն, մանաւանդ ստորագրող բժիշկներէն· Պէտք է սակայն խոստովանիլ Թէ նորընծայ բժիշկ Հոգաբարձուաց հրաժարականը քաղաքական սկզբնաւորութիւն մը չի խոստանար բժշկական դասուն նորստաց պարտաւորութեանց կատարման· Ցուսանք որ անոնց տեղ ընտրուելիք բժիշկներն աւելի փոյթեռանդն գտնուին յայսմ ժամին·

* * *

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Ուրեմն, ի մասին եզրակացութեանց ամենեւին տարակարծիք չենք 43 պատուարժան բժիշկներուն· Եւ համոզուած ենք Թէ այս եզրակացութեանց կարելի էր դալ՝ առանց Հիւանդանոցը վատահամբաւելու, առանց պատուութիւնը խեղաթիւրելու, առանց վհատեցնելու բարեշէն եւ անձնուէր Հոգաբարձութիւն մը, որ այնքան անդամներ իրաւամբ պատուուած է ազգային վստահութեան ցոյցերով, եւ որ գեր ի վեր է քան զամենայն, առանց բուռն հարուած մը տալու ժողովրդային վստահութեան՝ Ազգին Տան ժամակարարութեան նկատմամբ·

Այս վերջին կէտի վրայ մանաւորապէս կը ծանրանանք· զի ժողովրդային վստահութիւնը թանկագին տարը մ'է Հիւանդանոցի անդորրութեան համար· Եթէ 14 տարիէ ի վեր Ազգին գլուխն այլ եւս չի ցաւեր Հիւանդանոցի գործերով ու խնդիրներով, Թէեւ Հիւանդանոցի հացագործք Պատրիարքարանի դուռն ալ չեն առնուր եւ Ազգ· Վարչութեան ժողովոց նիստերը չեն խանգարեր, դայս կը պարտինք ժողովրդային վստահութեան, որ Հիւանդանոցին պէտք եղածը կ'առատաձեռնէ, որ սիրով կը լսէ իւր վստահութիւնը վայելող հոգաբարձուաց կացութիւնները· Բժիշկներն, այս հոգաբարձութեան դէմ ամբաստանիչի դերն ստանձնելով Ազգ· Վարչութեան առջեւ, այնպէս մը երեւցուցին, անշուշտ յակամայ, իբր Թէ այս ժողովրդային վստահութեան անարժան եղած լինի Հիւանդանոցի արդի վարչութիւնն, և իբր Թէ Ազգին զոհողութիւնք ի զուր կը վատնուին հոն· Այս ծուռ տպաւորութիւնն աւելի չեշտեցին անո՛նք որ Հիւանդանոցէն անպարկեշտութեան և անհաւատարմութեան յանցանօք արտաքսեալ երկրորդական պաշտօնեաներու բերան և թերգման հանդիսանալով, ժամանակէ մ'ի վեր բան գործ ըրած էին ի դէպս և յանդէպս քննադատել եւ մինչեւ իսկ զրպարտել Հիւանդանոցի մատակարարութիւնն· Ահա՛ այս թիւր մեկնութեանց, այս աղուտալի տպաւորութեանց վերջ մը տալու համար, ջանացինք ծայրայեղութիւններն հերքել, յիշեցնելով Հիւանդանոցի անցեալ խեղճութիւններն, և ցոյց տալով արդի կացութիւնն, որ բաղդատմամբ անցելոյն բարւոքումմ'է, ինչպէս ապագան կրնայ բարւոքումմ լինել բաղդատմամբ ներկային, եթէ ամէնքս ալ Հիւանդանոցի բարեկարգութեան խնդիրը նկատենք զերծ անձնական և կուսակցական վէճերէ ու դիտաւորներէ, եթէ գնահատենք մատուցեալ ծառայութիւններն, եթէ քաջալերենք օգտակար գործունէութիւններն, և եթէ գործելու կարող և ձեռնհաս նորանոր տարրերով իրագործենք կարեւոր բարենորոգումներն որոց պէտք ունի այս հաստատութիւն, այս գուսարումն բաղդատեսակ և բաղդապահանչ հաստատութեանց·

Ամէն կուսակցական և անձնական վէճեր ու նկատումներ պէտք է լռեն, երբ խնդիրն այս խեղճ պատապարելոց բարւոքութեան վրայ է, այս պանդուխտ հիւանդաց վրայ է, որք հեռի հայրենի երկրէն, հեռի ընտանեաց ծոցէն, և մոր, կնոջ կամ քրոջ խնամքէն, իրենք զիրենք ազգային գթութեան ծոցը կը նետեն, պատգարակի մէջ դրուած տարուելով Ետի Գուլէի դուռն· Այս յիմարներն ալ, կենաց տագնապին այս զոհերն որք խելքի կողմէ մնանկացած են, ինչպէս ուրիշներ սեղանաւորական տագնապներու մէջ դրամի կողմէ կը մնանկանան, այս խելագարներն ալ զորս երբեմն իբրեւ վայրենիներ մեր ընկերութենէն դուրս նետել կ'ուզէինք և իբրեւ վատնդաւոր արարածներ՝ մուտ խոնա չենքի մը մէջ արդիլել, պէտք է սովրինք սիրաշահիլ զանոնք, և մասնագէտ բժշկի ձեռամբ լրջօրէն ջանանք անոնց ալ հիւանդութիւնը դարմանել· Այո՛, ներքին հիւանդութեանց բժիշկ մը, վիրաբոյժ մը, և յիմարաբոյժ մը, երեքն ալ եւրոպական կրթութեամբ օժտեալ վկայեալ մարդիկ, պատշաճ միջոցն օգնականներով, անհրաժեշտ են այս հաստատութեան մէջ, հիւանդաց և խելագարաց աճեցող թուոյն առջեւ· (*)

Եւ արդէն, այսու հետեւ Հիւանդանոց ընելով պէտք է վարժուինք գլխաւորապէս հիւանդարան և յիմարանոց հանկնալու· Աղքատանոցի բաժինն այնքան մասնաւոր պահանջումներ չունի, իսկ Որբանոցն ու դպրոցը բոլորովին պէտք է բաժնել գլխաւոր հաստատութենէն՝ չենքով ալ, կազմակերպութեամբ ալ, մատակարարութեամբ ալ· Որբանոց-դպրոցի վարչութիւնն իսկ տարբեր մարմնոյ մը ձեռքը պէտք է յանձնել· զի պարզապէս անհնարին է որ միակ մարմին մը, որոյ անդամք չաթիթ քանի մը ժամ միայն կրնան գոգնալ իրենց գործերէն, կարենայ գոհացուցիչ կերպիւ վարել և խնամել բնութեամբ ա՛նքան տարբեր հաստատութիւններ· Կը յուսանք որ կ'իրագործուի նախորդ Վարչութեան մը (Վսեմ· Նուբարեան էֆէնտիի) խորհուրդն, և Որբանոցը կը վերածի Ազգային Արհեստանոցի մը, մատակարարելով Սովրլոյ հանդանակութեան միացորդով գնուած կալուածոց հասոյթովն, որ այսօր 1,000 ոսկոյ կը մօտենայ տարին, և չենքն ալ արդի Հիւանդանոցին դիմացի պարտէզին մէջ շինուելով՝ առատաձեռնութեամբ Վսեմ· Աբիկ էֆէնտի Ունճեանի,— ուրիշ գործիչ մը, ուրիշ բարերար մը, որ թէպէտ անդամ չէ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, բայց մեծ զօրավիգ մ'եղած է Հիւանդանոցի մատակարարութեան և վերջերս ալ վերաշինութեան հոգալից ու մեծամաս գործին·

* * *

Եւ արդ, հրաժեշտ կ'առնունք Համբաւաւոր գրութիւնն ստորագրող 43 պատուարժան Տօքթորներէն, ներկայացուցիչներէն հայ բժշկական դասուն, այն փայլուն դասուն որ ո՛չ միայն հայ ազգին այլ և Թուրքիոյ փառքն է, և որ յինքն կը բովանդակէ հայ իմացականութեան ամենէն ժիր մշակներէն և ամենէն զարգացեալ տիպարներէն մի մասն, և մի կարեւոր մասն· Եղական ձրիւք օժտեալ այսպիսի մարմնոյ մը աշակցութիւնն ամէն հանրային ձեռնարկի մէջ Թանկագին պիտի լիներ, այլ անշուշտ ամենէն աւելի անդին է Հիւանդանոցի մը մատակարարութեան մէջ· Որքան ցաւալի էր անցեալին մէջ այս մարմինն այնքան հեռի տեսնել Ազգին Տունէն,

(*)· Հիւանդանոցի արդի բժիշկներն են՝ Տքթ· Եաղուպեան, զոր իւր արուեստակիցք աւելի վիրաբուժական ճիւղի մէջ յաջողակ կը նկատեն, Տքթ· Նահապետեան, Կայսերական Բժշկական Վարժարանէն վկայեալ բաղմամեայ փորձ բժիշկ, և Տքթ· Թաշճեան, երիտասարդ բժիշկ՝ նոյն վարժարանէն ելած·

—)(91)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ՅԱՍՆ ԵՐՈՐԴ

ՈՃՐԻՆ ՄՕՏ

—Ինչո՞ւ այդ հարցումները կ'ընէք ինձ, Պ· Ժան·

Յայտնապէս, երիտասարդն առաջարկ մը ունէր անոր ընելիք, բայց չէր համարձակեր·

—Խօսեցէք, ըսաւ Թերէզ Ժալեելով· Ուրեմն երկի՞ղ կ'ազդեմ ձեզ·

—Ես մտածեցի, Մառի, ըսաւ, և այնքան կը սիրեմ զձեզ որ պիտի չնամ մոռնալ ձեր սիրոյ պատմութիւնը, եթէ նորէն ապահովէք զիս Թէ ալ չէք սիրեր...

Մանկամարդ աղջկան աչուքներուն մէջ ատելութեան փայլակ մը չողաց·

Խօսելու պէտք չունէր·

—Այո, ադէկ կը տեսնեմ, յարեց Ժան, չէք սուած ինձ, բայց ամէնն այս չէ· Չեմ ուզեր ձեր քով տեսնել այդ տղան, որ ինձ պիտի յիշեցուցնէ ձեր ճանչցած այն մարդը... Արդ, մտածեցի, Մառի, Թէ ձեզ հետ անմիջապէս ամուսնանամ, բայց պայմանաւ մը·

—Պայմա՞ն մը, հարցուց Թերէզ, քիչ մը տժգոյն, կարծես հակնալով·

—Այո, զուսանիդ ձեզմէ առին, Մառի· Եթէ անկից բաժնուած էք, ուրեմն յանցանքը ձերը չէ, ինքզինքիդ յանդիմանելու պատճառ մը չունիք· Վատեր ձեր դէմն ելեր են և դուք զոհուեր էք անոնց· Լաւ ուրեմն, ըստ որում տղան տուած են ձեր ձեռքէն, պէտք է թողուլ զայն հոն ուր օտարներէ կը խնամուի· Եւ այն ատեն այր և կին պիտի ըլլանք· Եւ պիտի կրնանք երջանիկ ըլլալ·

—Երջանի՞կ, ըսաւ Մառի գլուխն օրօրելով, Թերեւս դուք կրնաք ըլլալ, բայց ե՞ս·

—Պիտի մտածէք, Թերէզ· Ծանր է ձեզմէ խնդրածս· Չեմ պահանջեր որ անմիջապէս պատասխան տաք ինձ· Բայց ձեզմէ բաժնուելէ առաջ, սա եւս պիտի ըսեմ· կը սիրեմ զձեզ և պիտի ամուսնամ ձեզ հետ, եթէ հաւանութիւն տաք· Այս ամուսնութիւն հօրս հաճելի չէ, որ կուզէ հարուստ կին մը տալ ինձ· Հօրս հետ չեմ խօսած ձեր զաւկի մասին· Այդ պատմութիւնն անոր չի վերաբերիր· կը յուսամ սակայն Թէ հայրս վերջապէս հաւանութիւն պիտի տայ· Բայց եթէ Միլսէրիի հետ ձեր սիրահարութիւնը գիտնայ, պիտի սպանէ զիս և զձեզ ալ, քանի Թէ մեր միացումը տեսնէ միեւնոյն յարկին տակ· Խիստ մարդ մըն է հայրս, որ ամենեւին չի ներեր նախատինքի· Պիտի մտածէք, այնպէս չէ՞ Մառի·

—Չեմ կարծեր որ մտածելու պէտք ունենամ·

—Կ'ընդունի՞ք·

—Ոչ, Պ· Ժան, գէշ պիտի ըլլայ·

—Կը մերժէ՞ք·

—Կը մերժեմ, այո, Պ· Ժան, եւ սակայն···

—Սակայն, Մառի·

—Կը սիրեմ զձեզ··· չատ կը սիրեմ, չատ անուշ և մայրական սիրով մը· Կ'ուզէի անձս ձեզ նուիրել, վասնզի բարեսիրտ գտնուեցաք ինձ համար, եւ չատ երջանիկ պիտի ըլլայի եթէ կարենայի տառապիլ, չատ տառապիլ, եւ տառապելովս ձեր երջանկութեան նպաստէի···

—Մի՛ մերժէք, Մառի·

—Եթէ զատակս լքեմ, յանցաւոր պիտի ըլլամ եւ դուք նուազ պիտի սիրէք զիս, այնպէս չէ՞·

—Չեմ գիտեր· Չեմ մտածեր այդ ա մենուն վրայ· Կը սիրեմ զձեզ եւ չատ կը բաղձայի որ իմս ըլլայիք, ահա ըսելիքս· Ուրիշ բանի վրայ չեմ մտածեր· Ժամանակէ մը նորէն պիտի դամ ձեզ եւ ապացեմ որ ըսէք ձեր որոշումը·

Թերէզ գլուխը ցնցեց եւ խիստ ցած ձայնով ըսաւ տրտմագին·

—Անօգուտ բան է, գէշ պիտի ըլլայ, չեմ կրնար···

Եւ կամուրջէն անցաւ, մինչ երիտասարդն իր կառքը կը հեծնէր·

Մէկ քանի օր ալ անցաւ·

Ժան տեսաւ Մառին, ինչպէս ըսած էր կանխաւ·

Մանկամարդ աղջիկը միշտ կը մերժէր· Բայց արդէն իր որոշում կը տկարանար· Այնքան երկար ատենէ ի վեր լքուած էր մանկիկն, որ զայն վերստին տեսնելու գաղափարէն կը պաղէր· Իր մտքին մէջ յոռի պատճառներ այ կ'որոնէին· Ինչպէս որ Ժան Վիոլէն ըսած էր, յանցանքն իրը չէր եթէ գողցած էին իր զաւակը· Հիմակ երջանկութիւն չէ՞ր իրեն համար այս բան որ ժամանակաւ այնքան մեծ վիշտ ազդած էր իրեն·

Ի՞նչ եղած էր տղան· Ի՞նչ վիճակի մէջ էր· Ուրիշ ի՞նչ տղայոց հետ, գուցէ վատանգաւոր, չփման մէջ գտնուած էր· Մօրը ուրախութիւն պիտի բերէր Թէ մանաւանդ տառապանք·

Աւասիկ ինչ որ Մառի տակաւ առ տակաւ կ'ըսէր ինքնին·

Եւ հանդէպ այս ստուգութեան, իր անդորրութեան և հանգարտ կենաց բոլոր յոյսերը կը դնէր ընտանեկան խաղաղութեան մէջ, Ժան Վիոլէնի մտ· կեանք մը զոր երբէք չէր համարձակած երազել· Իրեն պէս պաշտպանեալ աղջկուն՝ հիւանդանոցի տղայք, քիչ կ'ամուսնանան· Այս լքում, որոյ յանցանքը սակայն իրենցը չէ, անուանարկութեան մը պէս կը ծանրանայ անոնց վրայ·

Եւ Մառի, հակառակ այս բանին, եւ հակառակ իր յանցանքին, Մառի կրնար այդ դրախտը ձեռք ձգել, եթէ ուզէր մոռնալ իր զաւակը·

Սակայն խղճի խայթեր կ'ունենար·

Զաւկին սէրը՝ յանցանքին արդարացումն է·

Վերջապէս, տկար գտնուեցաւ, յանցաւոր եղաւ նա·

Երբ, երրորդ անգամն ըլլալով, Ժան Վիոլէն եկաւ հարցուցեալ Թէ վերջապէս կը հաւանէր, Մառի լալով անոր բաղկաց մէջ նետուեցաւ·

Այլ տակաւին այդ ամուսնութիւն ուրոշուած չէր·

Հայր Վիոլէն յամառութեամբ կը մերժէր· Իր մէկհատիկ զաւկին համար հարուստ ամուսնութիւն մը երազած էր· Բայց Ժան քսան և հինգ տարուն անցած էր· Մառի-Թերէզն յիմարաբար կը սիրէր· Մոռացած էր անցեալը· Կարող էր ուրիշ չատ յիմարութիւններ ընելու· Որովհետեւ հայրը մեղմանալու միտք չունէր, Ժան լուրջ սպառնալիքներ ըրաւ անոր·

Այն ատեն, ալ ձայն չի հանեց գիւղացին·

Բայց այդ օրէն իր հարսին դէմ մահացու ատելութիւն մը պահեց·

Ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ· Ժանի մայրը մեռած էր· Ստացուածոց բաժանումմը կատարուելով՝ Ժան Բիէռ-ու-Մառպրի կալուածն առաւ իբր ժառանգութիւն· Իսկ ծերունին ծախեց իրեն մնացած ինչքն ու ասածանելի աշխատութեամբ քիչ քիչ ժողված խնայողութիւններուն հետ եկամուտի վերածեց·

Ասով իր ուզածին պէս կ'ապրէր·

Բիէռ-ու Մառպրի կալուածին ետեւը պզտիկ տուն մը կահաւորեց, և հոն ապրեցաւ, այլեւս մնաւարիկ, իր կերակուրն ինք եփելով և շատ քիչ անգամ այցելու ընդունելով·

Ոնքն ազարակէն ներս չի դրաւ, հակառակ Մառի Թերէզի և իր որդւոյն ամեն աղաչանաց·

Դուն ուրեք կը պատասխանէր իր որդւոյն, երբ դիպուածաւ անոր հանդիպէր դաշտին մէջ կամ ազարակին շրջակայքը·

Իսկ Մառի Թերէզն իրեն համար գոյութիւն չունէր·

Սակայն, երբեմն իր գորշագոյն մանրուկ աչուքներով, յորս կը վառէր իր զայրոյթը, անոր ետեւէն կը նայէր·

Եւ շարանենք ժպիտով մը կը մրմռար·

—Ադէկ, ադէկ, կարգն ինձի ալ պիտի գայ·

Սակայն Մառի-Թերէզ երջանիկ չէր·

Իր ամուսնութեան առաջին աւուրց գինովութեան եւ հիւանդանոցի տղայոց թշուառութենէն ու լքումէն ինքզինքը զերծ տեսնելու անսահման ուրախութեան յաջորդած էր մտածումը, եւ մտածման հետ՝ խղճի խայթը·

Զաւկին վրայ կը մտածէր· Ժամանակաւ առած էին զայն իրմէ, հակառակ մարդկային ամեն իրաւանց· Հիմակ, կը լքէր, կ'արտաքսէր զայն իր սրտէն, իր ընտանիքէն· Ալ ուրիշներն յանդիմանելու տեղի չունէին· Ինքն արժանի էր ամեն կերպ յանդիմանութեանց·

Իր բոլոր ճիգը թափեց որպէսզի արգիլէ իր ամուսինն իր մտահոգութիւնները գուշակելու·

Ժան երջանիկ էր· եւ կատարեալապէս երջանիկ պիտի ըլլար եթէ հայրը նուազ խիստ ըլլար եւ մեղմացուցնէր իր որոշակութիւն·

(Շարունակեալ)

նոյնքան ուրախալի է՝ որ, այս կամ այն դիպուածին բերմամբ, այս պատուական մարմին կը սկսի ուշադրութիւն դարձնել Ազգին Ցան վրայ։ Այս հոգածութենէն մեք ապագային համար մեծամեծս կ'ակնկալենք, ներկային մէջ ո՛րպիսի անձնական դժպատեհութիւնք ալ պատճառին, եթէ մի կողմէ բժիշկներն արդեամբ ապացուցանեն իրենց հոգածութիւն, և եթէ միւս կողմէ այս բժշկաց գործակցութիւնն ընդունուի անկեղծապէս, առանց վերապահութեան, այնու վստահութեամբ թէ բժիշկներն ալ հայ անհատներ են, և չատ մը հայ անհատներէ աւելի կարող են և պարտաւորեն բանիւ և գործով նպաստել բարօրութեան Ազգին մեծագոյն բարեգործական հաստատութեան, ի փառս Ազգին, ի գոհացումն իւր քրիստոնէական զգացմանց, և յառաւել մխիթարութիւն ամեն կարգի խղճալրեաց և տառապելոց որք ապաւէն կը փնտռեն հոն։

Վ Ե Ր Ջ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՐՇԵՐ

Կլատսթոնեանք կ'ուրախանան նախարարութեան վրայ ընտրական նոր յաղթանակ մը տանելուն համար։ Տէվընի գաւառին չրջանակներէն միոյն մէջ, 1886 ին Լորտ Լիմընկրէն ընտրուած էր իբրեւ հակառակորդ Պ. Կլատսթոնի իռլանտական ծրագրոյն, իբրեւ ազատական-միութենական, 1,689 քուէի մեծամասնութիւն չահելով կլատսթոնեան մրցակցին դէմ։ Արդ, Լորտ Լիմընկրէն իւր հօր մահուամբ Լորտերու Ժողովոյն անդամակցութեան կոչուած լինելով իբրեւ կոմս Փորթմաուրի, իրեն տեղ երեսփոխանական ընտրութիւն կատարուեցաւ, և 26 տարեկան երիտասարդ երկրագործ մը, կլատսթոնեան Պ. Ճօրճ Լամպերդ, 4,222 քուէով ընտրուեցաւ, մինչ միութենական հակառակորդն որ հանրածանօթ անձնաւորութիւն մ'է գաւառին մէջ, Պ. Զարլզ Պըլլը, 3,010 քուէ միայն ստացաւ։

Պ. Ճօրճ Լամպերդ փոքր կալուածի մը տէր և 700 անգլիական արտաւար ընդարձակութեամբ ուրիշ կալուածներու վարձակալ է, իւր ուսումնասիրութեան եւ գործունէութեան ասպարէզ ընտրած է երկրագործութիւնը, մանաւանդ Եկզէդրըի գաւառին մէջ, ուր փոքր վարձակալաց օգնելու համար իւր ճգունք ժողովրդական ըրած են զինք։ Նատ զբաղած է գործաւորական խնդիրներով։ Ի միայն գործարաններու բանւորները չեն կազմեր գործաւոր դասն։ Անգլիոյ մէջ մանաւանդ ուր ընդարձակ հողատիրութիւն կայ, ագարակներու և արտերու բանւորներ ոչ նուազ կարեւոր մէկ մասը կը կազմեն գործաւորական դասուն։ Ուստի, նորընտիր երեսփոխանը խորհրդարանին մէջ պիտի լինի «աշխատութեան կամ քաղաքացի եւ գիւղացի գործաւորութեան ներկայացուցիչներէն» մին, որոց թիւն աւելցած տեսնելու փափաք կը յայտնէ Պ. Կլատսթոն, որպէս զի խորհրդարանը գործաւորական խնդիրները կարենայ լիակատար գիտակցութեամբ տնօրինել։

* * *

Մինչ Կլատսթոնեանք կը հրճուին, այս յաճախակի ընտրական յաջողութիւններու մէջ տեսնելով ապացոյց մը թէ ժողովուրդն, որ 1886ին բաժնուած էր Պ. Կլատսթոնէ, այժմ կը համակերպի ազատական կուսակցպետին իռլանտական քաղաքականութեան, անդին պահպանողական նախարարութիւնն ո՛չ միայն հոգ չըներ, այլ և իւր անդամոց ոմանց բերնով այս օրերս նորէն յայտարարեց թէ իւր առջեւ դրած չաւդէն պիտի չչեղի, մինչեւ որ օրինական պայմանագիրը դայ խորհրդարանը լուծելու և երկրին դատողութեան կոչում ընելու։ Իռլանտայի նոր վարչապետ Պ. Ճէքսըն իւր պաշտօնին գլուխն անցնելով, յայտարարեց թէ խորհրդարանն իւր առաջիկայ նստաշրջանին մէջ, որ յունուարին պիտի սկսի, ունի զբաղել գլխաւորապէս երկու օրինագիծերով որք չատ օգտակար պիտի լինին Իռլանտայի։ Առաջինը «տեղային վարչութիւն» պիտի հաստատէ Իռլանտայի մէջ, երկրորդ օրինագիծով պարտաւորիչ և ձրի կրթութիւն պիտի մուծանի հոն։ Իռլանտայի մէջ գաւառային խորհուրդներ պիտի կազմուին նման անոնց որք երեք տարիէ հետէ կան Անգլիոյ, Սկովտիոյ և Կալլէսի նահանգին մէջ։ Այս ամենայն աղէկ։ Բայց Իռլանտացիք աւելի՛ բան մը կ'ակնկալեն Պ. Կլատսթոնէ։

ՏԱԳՆԱՊՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Անգլիացի կրօնաւորներ և դիւանագէտներ կոչում կ'ընեն անգլիական ազգին՝ դրամապէս նպաստելու Ռուսիոյ սովելոց։ Ռուսք ի՞նչ պատասխան կ'ուղղէք որ տան։—Փոխանակ շնորհակալութիւն յայտնելու յանուն այն տառապելոց, կարեւորագոյն ռուս թերթք բոլոր կը բառնան այդ «աշխարհաքաղաքացի մարդասիրութեան» դէմ։ Հէգնօրէն կ'ըսեն Անգլիացիներուն և Գերմաններուն որ Ռուսերուն ողորմութիւն տալու գաղափարէն եկեղեցական գործեր կը կատարէ և յայտմ օր ըստ օրէ կը յառաջդիմէ։

Թէեւ Քոնթուառի հակառակորդք յորդորեցին ժողովուրդն իւր աւանդներն ետ առնուլ, բայց հասարակութիւնն հաւատ չընծայեց, այն ապահովութեամբ թէ Քոնթուառը միշտ ի վիճակի է իւր պարտականութիւնները կատարելու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն վաղը Յիշէրի Պատրիարքարանը պիտի երթայ շնորհաւորելու Ցունաց Նորընտիր Պատրիարք Ամեն. Տ. Նէօֆիտոս Սրբազանի պաշտօնը։

Ս. Պատրիարք Հօր պիտի ընկերանան կրօնական ժողովոյ ատենապետ Դեր. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Պատրիարքական Փոխանորդ Դեր. Գաբրիել Ծ. Վ. Ճէվահիրճեան, Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ և դեր-ատենապետ Ազն. Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ԲԵՐԱՑԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴՈՑ

Երկուշաբթի աւուր թուով ծանուցինք թէ Բերայի Թաղական Խորհուրդը խմբովին հրաժարական մատուցեր է առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն։

Ազգ. կեդր. Վարչութեան կողմէ կարդացեալ այս մարմին որ տան եւ մէկ տարիէ հետէ կը վարէ Բերայի Թաղին գործերն և գնահատելի ծառայութիւններ մատուցած է մատակարարութեան բոլոր ճիւղերը բարւոքելով ու օրինակելի վիճակի մը վերածելով ամեն ինչ, այլ եւս ժամանակն հասած կը նկատէ գործէ քաշուելու, որպէս զի Բերայի ազգայինք կարենան ի գործ դնել իրենց ընտրական իրաւունքն, ընդհանուր քուէարկութեամբ ընտրելով իրենց Թաղական Խորհուրդը։

Վսեմ. Նուբեան էֆէնտի, Թաղական Խորհրդոյ բազմաշրջիւն Ատենապետն, որ ունեցած է այս մատուցումն, մի եւ նոյն ժամանակ իւր Պատ. պաշտօնակցաց հետ խորհած է այնպիսի եղանակ մը որով Բերայի նման կարեւոր թաղի մը ընդհանուր գործոց մատակարարութիւնն՝ առանց շեղելու օրինաց տրամադրած ընտրական դրութենէն՝ կարենայ ընծայել յապագային եւս նոյն ապահովութիւններն որք ձեռք բերուած էին մինչեւ ցայսօր վարչական տնօրէնութեամբ։ Կ'ըսուի թէ այս մտօք ծրագիր մը յօրինուած է մատուցանելի առ Ազգ. Վարչութիւնն որուն յառաջիկայ նստին հրաւիրուած են Վսեմ. Նուբեան էֆէնտի եւ իւր գլխաւոր պաշտօնակիցք ոմանք՝ ի խորհրդակցութիւն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՕՐՈՇՄՈՒՆՔ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ Խառն ժողովոյ ներկայացուցած իւր մասնաւոր տնօրինութեանց տեղեկագրոյն մէջ՝ և միջի այլոց հետեւեալ տնօրինութիւնն ներն ևս նշանակած է.

Մշոյ կրօն. և Բազ. ժողովները նոր ընտրութեամբ վերակազմուած և տեղեկագրուած լրլալով, նոյն ժողովոց ընտրութիւնք հաստատուած եւ հաստատութեան կոնդակները ղրկուած են։

Բաղէշի առաջնորդարանէն հրահանգ խնդրուած ըլլալով՝ կրօնական գործոց մէջ հոգեւոր իշխանութեան հրամանին հակառակ ընթացից մէջ գտնուող եկեղեցականաց ոմանց մասին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ պէտք եղած հրահանգը տրուած է վիճակին առաջնորդական տեղապահ Արժ. Մագաքիա Ծ. վարդապետ Տէրոնեանի։

Խնուսի փոխ-առաջնորդն իւր վիճակը վերադառնալէ յետոյ կրկնած ըլլալով իւր հրաժարականն, յանձնարարուած է նմա շարունակել իւր պաշտօնը։

Ռոտոսթոյի կրօնական և քաղաքական ժողովոց ընտրութեան տեղեկագիրն յուզարկուած ըլլալով, կատարուած ընտրութիւնք հաստատուած են Պատրիարքական կոնդակաւ։

Սեբաստիոյ Դեր. առաջնորդին կողմէ ծանուցուելով որ Ս. Նշանի վանքին մէջ հաստատուած Ժառանգաւորաց վարժարանը փակուած է և միւսնոյն նպատակաւ այլուր կառուցեալ դիւրբոյթիկ վարժարանն ի մատոյ պիտի բացուի, յուզարկուած էր ուսմանց ծրագիրը քննուելու և վաւերացուելու համար։ Արդ, հարկ դատուելով յիշեալ Ժառանգաւորաց վարժարանի փակման պարագայներուն տեղեկանալ, յանձնարարուած է Սեբաստիոյ Դեր. Առաջնորդին՝ հաղորդել հարկ եղած տեղեկութիւնները։

միջնորդ, և երբեք չահագիտութեամբք չէ զբաղած Սակարանին մէջ։ Ուստի, ինաս չէ կրած։ Ինք միայն դրամազրչի և փոխանակութեան սոսկ սեղանաւորական գործեր կը կատարէ և յայտմ օր ըստ օրէ կը յառաջդիմէ։

Թէեւ Քոնթուառի հակառակորդք յորդորեցին ժողովուրդն իւր աւանդներն ետ առնուլ, բայց հասարակութիւնն հաւատ չընծայեց, այն ապահովութեամբ թէ Քոնթուառը միշտ ի վիճակի է իւր պարտականութիւնները կատարելու։

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՑ ԱՐԵՒԵԼՔ

Աւէնիւի ներկայ համարը, բաց ի իւր սովորական նիւթերէն, կը պարունակէ նաև հետեւեալ յօդուածներ.

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ (1890 Նոյմ. 9—1891 Նոյեմ. 9)

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ (Բանաստեղծութիւն) ՍՏՈՒԵՐ

ՓՈՂԱՐԻՆ ՁԻՆ (Նորավէպ) ԼԻՒՏՈՎԻՔ ՀԱԼԷՎԻ

ՍԻՐՈՑ ՋՈՀԵՐ (Գիւղական կեանքէ) ՎԱՀԷ

ԴԱՆՈՒԲԻ ՎՐԱՑ Վ. Գ. ՄԷՇՇՈՒՏՃԵԱՆ

ՓԵՇԻՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳՈՑ (Սիրերգ-Ծամթելի աւաչը) Հաւաքեց Գ. Կ. Ռ.

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Արիւնա-փոխութիւն Վ. ԳԱԼԲԱԳՃԵԱՆ

ՅՈՒՇԵՐ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՍԴՐԱ (Գրական վէպ Քարմէն Սիլվայի) Թարգմ. Թ. Թ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետը, Ներքին գործոց և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. Նախարարք և Քաղաքապետ Վսեմ. Բրտման փաշա երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

——

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպոն երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ռուսական դեսպանն ու Ամերիկեան դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

——

ՏԱՄԲՈՆԿ ԻՇԽԱՆԸ

Սիամի թագաւորին եղբայրը, Տամրոնկ իշխանը, երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց ռուսական Օրէլ շոգենաւով, որ յատկապէս իր տրամադրութեան ներքեւ դրուած էր։ Իշխանն որ ուղղակի Լիվատիայէ կուգայ, ուր Զարին հիւր եղած էր, իր հետ ունի Ալեքսանդր կայսեր մէկ թիկնապահը։ Քանի մը օր պիտի մընայ ի Կ. Պոլիս։

Ռուսական դեսպանատան պաշտօնատար մը Օրէլ շոգենաւը գնաց իշխանն ընդունելու։ Մայրաքաղաքիս ռուսական շոգենաւային ընկերութեան գործակալ Պ. Պոկտան Եուկովիչ առտուն կանուխ ճամբայ ելած էր նաւաձիգ շոգենաւով մը ընդ առաջ Օրէլի։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա և հազարապետ Շէֆիզ պէյ յատուկ շոգեմակոյկով Օրէլ շոգենաւը գնացին եւ յանուն Ն. Վեհափառութեան բարի գալուստ մաղթեցին Տամրոնկ իշխանին։ Ժամ 6ին իշխանը շոգենաւին մէջ սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ահմէտ Ալի փաշա և Շէֆիզ պէյ, յետոյ կայս. Թիկնապահը ցամաք առաջնորդեցին իշխանն և անտի պատուական կառքերով Օխլամուրի կայս. Բէօշկն, որ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Սիամի իշխանին ընակութեանն յատկացած է ցորչափ մայրաքաղաքս մնայ։ Ահմէտ Ալի փաշա հիւրընկալ կարգուած է։

Իշխան Տամրոնկ իւր հետեւորդներուն հետ, որք ինը հոգիէ կը բաղկանան, երէկ իրիկուն Բերայի Ֆրանսական Թատրոնը գնաց և ներկայ գտնուեցաւ Մրեանկ ներկայացման։ Այսօր ևս ներկայ պիտի գտնուի Սելամլըքի արարողութեան։

——

ԹԷՆՊԷՔԻՒ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ

Թուրքիոյ մէջ Թէնպէքիի մենաշնորհ հաստատելու նկատմամբ Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ պատրաստեալ տեղեկագիրն, որ կայս. պալատ ղրկուած էր Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար, կայս. պալատն առաջին քարտուղարին կողմէ Բ. Դրան վերադարձուած է մասնական կարգ մը բարեփոխութիւններ ի գործ դնելու համար։ Տեղեկագիրն այդ կերպիւ սրբագրուելէ յետոյ վերստին կայս. պալատ պիտի ղրկուի։

Թէեւս հարցնէք ինձ թէ կրնամ մի՞ գաղափար մը ունենալ ներկայ տարեշրջանիս վրայ։ Հաւատի է ինձ կարենալ ապահովել զձեզ թէ ուրիշ տարեշրջանը կը ներկայանայ աւելի գոհացուցիչ երեւոյթի մը տակ քան եօթներորդը։

Ներկայ տարւոյ սկիզբէն ի վեր, մասական հասոյթք արդարեւ մնայուն առաւելութիւն մը ցոյց կուտան բաղդատմամբ 1890ի նոյն ամսոց հասոյթին, առաւելութիւն որ առաջին ութն ամսոց համար աւելի քան 120,000 ոսկւոյ ամբողջական աւելորդով մը ի յայտ կուգայ։

Ասկից զատ, առաջին կիսամսէին Պաղատտի հասոյթք 12000 օսմ. ոսկւոյ զուտ յաւելում մը կուտան, որ նախորդ տարւոյ ամբողջ հասոյթին երրորդ մասէն աւելի է։

Այս նպաստաւոր յայտնութիւնն ընելէ ետք, մեր նախորդ ընդհ. տնօրէն Պ. Օպուանոյի անունը բնականաբար մխքս կուգայ։

Իր ճարտար տնօրէնութեան ներքեւն է որ ձեռք բերուած են այս արդիւնք զոր հաղորդեցի ձեզ և ստոյգ եմ թէ բոլոր ժողովականաց զգացմանց համապատասխանած կ'ըլլամ առաջարկելով ուղղել նմա մեր երախտագէտ յիշատակին արտայայտութիւնը։

Ոչ նուազ արդարացի է ճանչնալ թէ այն գործ զոր յառաջ վարեցինք Պ. Օպուանոյի հետ և զոր Պ. Ֆոռնիի հետ յառաջ վարելու հանդէպ ունինք, միշտ գիւրացած է Վեհ. Սուլթանի կառավարութեան կողմէ, որուն մեծ գտած ենք ամենէն ապահով և ամենէն ազդու նեցուկը։

Մշակութիւնը սահմանափակելու համար տեղի ունեցած բանակցութիւնք կը շարունակեն։ Որովհետեւ խնդիրը կարեւոր փոփոխութեան մը վրայ է, բնական է որ այս բանակցութիւնք երկարին։ Այդ պատճառաւ պէտք չէ մտահոգութիւն ունենալ։

Արդի պայմանաց ներքեւ Բէժիին ընթացքը գոհացուցիչ է։

Խորհուրդն իր վրայ ծանրացող յոյժ մեծ պատասխանատուութիւնը կը հասկանայ, եթէ բարեփոխէ այս դրութիւնը, առանց նախ և առաջ ապահովելու մեր ձեռք բերած դիրքին ամրապնդումը։

Խօսքս վերջացնելով, կը համարձակիմ կարծիք յայտնել թէ մեր ձեռնարկին բարգաւաճման թուականը կը մնենք։ Ապագային վրայ այնու մանաւանդ յայտնիմ զի հրապարակի կացութիւնը զգալապէս բարւոքած է անցեալ տարուընէ ի վեր։ Բացառապէս առատ հունձ մը՝ գոհացուցիչ գնով վաճառուելով՝ ժողովրդեան դրամական աղբիւրները կ'աւելցունէ և կ'ընդարձակէ անոր սպառման կարողութիւնը։ Իրաց այս վիճակէն առաջինը մենք պիտի ըլլանք օգտուող, ուստի նախ և առաջ մենք շնորհակալ ըլլալու ենք Ն. Վեհափառութեան եւ օսմ. կայս. կառավարութեան։

Ցեւս այս բանախօսութեան, ժողովը ընդունեց տեղեկագիրը, վաւերացուց հաշիւները և արտօնեց իւրաքանչիւր բաժնետոմսի համար 4 շիլինի նոր բաշխում մը որ, առժամեայ չահաբաժնին հետ, կ'ընէ «Ֆոռ-էն-հարէ» վճարուած դրամագլուխին վրայ, 3,459½ օսմ. ոսկւոյ գումարն ի նոր հաշիւ անցուած է։

Պ. Էվենիսէսի՝ վարչական խորհրդոյ անդամ անուանումն Պ. Ֆոռնիի տեղ, վաւերացաւ և Պ. Պ. Մալէ և Պարքէր վերստին անդամ ընտրուեցան վարչական խորհրդոյ։ Կանոնագրի յօդուածին փոփոխութիւնն որով վարչական խորհրդոյ անդամոց թիւը տասնի բարձրացնել կուզուի, ընդունուեցաւ, պայմանաւ որ կայս. կառավարութեան և հանրային պարտուց վարչութեան հաւանութեան ենթարկուին։

Պ. Զարիֆիի կողմէ չնորհակալութեան քուէ առաջարկուելէ ետք ի պատիւ նախագահին, նիստը փակեցաւ։

——

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Երէկ Դատական նախարար Վսեմ. Բիզա փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողովը ի նիստ գումարուելով քննեց կայս. կառավարութեան եւ Բուժելի երկաթուղեաց ընկերութեան միջեւ եղած հաշուական խնդիրները։ Յանձնաժողովը կը կազմէին Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականք Վսեմ. Գաբրիել էֆէնտի ու Կէչէր էֆէնտի եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Պ. Կալան ու Քալօ։

——

ՌՈՒՂՂԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սուրիոյ կուսակալութենէն նոյեմբեր 6 թուականաւ եկած հեռագրոյ մը հաղորդեց, վերջին 24 ժամուն, Դամասկոսի մէջ հնտախտէ 10 մարդիկ բռնուելով, ասոնցմէ 3ն ու առաջուան բռնուածներէ 4ը մեռեր են։

Սինոպիէ թաղապետութեան նախորդ նախագահ Իզզէդ էֆէնտի իւր պաշտօնավարութեան միջոցին զեղծումներ գործած և դրամներ իւրացուցած ըլլալով, ի մտոյ պիտի դատուի տեղւոյն Իտարէի ժողովին առջեւ։

—Բժշկական վարժարանի Զ. կարգի աշակերտներէն Ճէմալ Հիւսէյին էֆէնտի և Ե. կարգի աշակերտներէն Ահմէտ Վասֆի ու Սալիհ Ֆախրի էֆէնտիները Լիսօն պիտի ղրկուին բժշկական ուսումը կատարելագործելու համար։ Նոյն վարժարանի Զ. կարգի աշակերտներէն Բեսիրլի Մազ-

ՔԱՐԲԵՐԴԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Մայրաքաղաքս հասած հեռագրոյ մը հաստատեց, Քարբերդի նորընտիր կուսակալ Ռէուֆ փաշա երէկ իւր պաշտօնատեղին ժամաներ և արժանավայել պատիւներով ընդունուեր է։

——

«ԷՆԹԻԼՈՊ»ի ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ

Բուժելի Հիսարի ու Գանտիլլիի միջեւ ընկղմող Էնթիլոպ շոգենաւին վրայ, զոր երէկ ծանուցինք, հետեւեալ մանրամասնութիւնք կը հաղորդուին։

Բաղխումը տեղի ունեցած է Պէպէքի կողմը գտնուած ժայռերուն առջեւ, այսինքն հոսանքին ամենէն սաստիկ տեղը։ Բ՚՚ոլոթ շոգենաւը զարկած է Էնթիլոպի ճիշդ մէջտեղն և ճեղքը խիստ մեծ ըլլալով, Նաւապետը Թոմաս Վօքսէր թէեւ ջանացեր է շոգենաւը դէպ ի Պէպէք ցամաքին մօտեցնել, սակայն կարելի չէ եղեր և Էնթիլոպ ջրով լեցուելով 3½ վայրկեանի մէջ բոլորովին ընկղմեր է։ Նախ շոգենաւին յառաջակողմն ընկղմեր և յետսակողմը մէկ երկվայրկեանի չափ վերը մնալով անիւը օդին մէջ դարձեր է։ Բաղխումն այնչափ սաստիկ եղեր է որ թնդանօթի հարուածի մը չափ թնդացեր է։ Գալով բաղխման պատճառներուն, Բ՚՚ոլոթ, որ արմտիք բեռցած Սեւ Ծովէն կուգար, Գանտիլլիի ու Բուժելի Հիսարի մէջտեղը խել մը առագաստանաւերու հանդիպելով, ստիպուեր է կանոնական ուղղակի ճամբէն չեղիլ։ Էնթիլոպ, որ վարէն կուգար, զայս տեսնելով թէեւ մեքենան ետ դարձնել սկսեր է՝ վտանգ մը չպատահելու համար, սակայն հոսանքին բռնութենէն մեքենային շարժումը պէտք եղածին պէս չկատարելով, մէկ քանի վարկեան յետոյ պատահեր է այդ արկած։ Ընկղմեալ շոգենաւին 28 նաւասիներէն 25ն ազատած և շոգենաւին երկրորդ ու երրորդ մեքենավարք և նաւաստի մը ընկղմած են։ Ինչպէս երէկ պատմեցինք, նաւապետն՝ Թոմաս Վօքսէր՝ մեռած է իւր առած վերքերէն։ Բ՚՚ոլոթ շոգենաւն Սալը Բազարի առջեւ խարսխանիշի կապուած է եւ յառաջակողմն, որ բաղխումէն ճաքուած էր, կը նորոգուի։

——

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Նախընթաց օր ծովային խորհրդոյ նախագահ Հասան փաշա Ֆէէնէրի Պատրիարքարանը գնաց եւ յանուն Ծովային գործոց Վսեմ. Նախարարին չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ամեն. Տ. Նէօֆիտոս Պատրիարքին։

—Սպարապետի Դրան թարգմանութեանց դրանէն անօրէն Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի Մամիկոնեան երէկ Ֆէէնէրի Պատրիարքարանը գնաց եւ յանուն Սպարապետ Բարձ. Ռիզա փաշայի, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ամեն. Պատրիարքին։

——

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՅԻ ՐԷԺԻՆ

Օսմ. ծխախոտի Բէժիի բաժնետերաց եօթներորդ սովորական ընդհ. ժողովը գումարեցաւ նախընթաց օր ի Կալաթա, ընկերութեան կեդրոնատեղին, ընդ նախագահութեամբ Սըր Էտկար Վինսընդի։ Տեղեկագիրն ու հաշիւները ցոյց կուտան ամենէն բարգաւաճ չրջանն այս ընկերութեան, թէեւ ներկայ տարւոյ վիճակն ևս առաւել բարգաւաճ կերեւի։ Տեղեկագրոյն եւ հաշուոց ընթերցումէն ետք, Սըր Էտկար Վինսընդ հետեւեալ բանախօսութիւնն ըրաւ։

Պարոնայք,

Անցեալ տարւոյ ժողովին կարծիք յայտնեցի թէ Բէժիի զարգացումն իրապէս հասած չէր իր ծայրագոյն սահմանին։ Տեղեկագիրը զոր հիմա լսեցինք, կ'ապացուցանէ իմ նախատեսութիւնս։ Եօթներորդ տարեշրջանի վաճառմունք 135 000 օսմ. ոսկի աւելի են նախորդ տարւոյ վաճառումներէ։

Առ հասարակ եւ բաց ի Պաղատտի հասոյթէն, մեր հասութից ամեն ճիւղերը զգալի բարւոքում մը կրած են։ Մեր զանազան ծախսուց աւելորդը մասամբ յառաջ կուգայ մեր գոյից մէջ նշանակեալ ինչ ինչ հաշուոց մաքրացումէն և մեր հսկողութեան ծախսուց թեթեւ յաւելումէն։

Եօթներորդ տարեշրջանի մէջ գոյացած զուտ հասոյթը մինչեւ ցարդ տեսնուած չէր և 61·80 առ հարիւր աւելի է քան նախորդ շրջանինը։

Այդ հասոյթ թոյլ կուտայ մեզ 8½% շահու բաժին մը տալ ձեզ, 11,000 օսմ. ոսկւով աւելցնել բաժնետերաց յատկացեալ պահեստի գումարն և իրացնել այն բաղձանք զոր անցեալ տարի կ'արտայայտէի այս միւնոյն տեղը, այն է մեր շահէն 15 000 ոսկւոյ գումար մը յատկացնել մեր շահակցաց իւրաքանչիւրին՝ կայս. կառավարութեան և Հանրային Պարտուց, մեր շահուց մէջ իրենց բաժնին ի հաշիւ։

Թերեւս հարցնէք ինձ թէ կրնամ մի՞ գաղափար մը ունենալ ներկայ տարեշրջանիս վրայ։ Հաւատի է ինձ կարենալ ապահովել զձեզ թէ ուրիշ տարեշրջանը կը ներկայանայ աւելի գոհացուցիչ երեւոյթի մը տակ քան եօթներորդը։

Ներկայ տարւոյ սկիզբէն ի վեր, մասական հասոյթք արդարեւ մնայուն առաւելութիւն մը ցոյց կուտան բաղդատմամբ 1890ի նոյն ամսոց հասոյթին, առաւելութիւն որ առաջին ութն ամսոց համար աւելի քան 120,000 ոսկւոյ ամբողջական աւելորդով մը ի յայտ կուգայ։

Ասկից զատ, առաջին կիսամսէին Պաղատտի հասոյթք 12000 օսմ. ոսկւոյ զուտ յաւելում մը կուտան, որ նախորդ տարւոյ ամբողջ հասոյթին երրորդ մասէն աւելի է։

Այս նպաստաւոր յայտնութիւնն ընելէ ետք, մեր նախորդ ընդհ. տնօրէն Պ. Օպուանոյի անունը բնականաբար մխքս կուգայ։

Իր ճարտար տնօրէնութեան ներքեւն է որ ձեռք բերուած են այս արդիւնք զոր հաղորդեցի ձեզ և ստոյգ եմ թէ բոլոր ժողովականաց զգացմանց համապատասխանած կ'ըլլամ առաջարկելով ուղղել նմա մեր երախտագէտ յիշատակին արտայայտութիւնը։

Ոչ նուազ արդարացի է ճանչնալ թէ այն գործ զոր յառաջ վարեցինք Պ. Օպուանոյի հետ և զոր Պ. Ֆոռնիի հետ յառաջ վարելու հանդէպ ունինք, միշտ գիւրացած է Վեհ. Սուլթանի կառավարութեան կողմէ, որուն մեծ գտած ենք ամենէն ապահով և ամենէն ազդու նեցուկը։

Մշակութիւնը սահմանափակելու համար տեղի ունեցած բանակցութիւնք կը շարունակեն։ Որովհետեւ խնդիրը կարեւոր փոփոխութեան մը վրայ է, բնական է որ այս բանակցութիւնք երկարին։ Այդ պատճառաւ պէտք չէ մտահոգութիւն ունենալ։

Արդի պայմանաց ներքեւ Բէժիին ընթացքը գոհացուցիչ է։

Խորհուրդն իր վրայ ծանրացող յոյժ մեծ պատասխանատուութիւնը կը հասկանայ, եթէ բարեփոխէ այս դրութիւնը, առանց նախ և առաջ ապահովելու մեր ձեռք բերած դիրքին ամրապնդումը։

Խօսքս վերջացնելով, կը համարձակիմ կարծիք յայտնել թէ մեր ձեռնարկին բարգաւաճման թուականը կը մնենք։ Ապագային վրայ այնու մանաւանդ յայտնիմ զի հրապարակի կացութիւնը զգալապէս բարւոքած է անցեալ տարուընէ ի վեր։ Բացառապէս առատ հունձ մը՝ գոհացուցիչ գնով վաճառուելով՝ ժողովրդեան դրամական աղբիւրները կ'աւելցունէ և կ'ընդարձակէ անոր սպառման կարողութիւնը։ Իրաց այս վիճակէն առաջինը մենք պիտի ըլլանք օգտուող, ուստի նախ և առաջ մենք չնորհակալ ըլլալու ենք Ն. Վեհափառութեան եւ օսմ. կայս. կառավարութեան։

Ցետ այս բանախօսութեան, ժողովը ընդունեց տեղեկագիրը, վաւերացուց հաշիւները և արտօնեց իւրաքանչիւր բաժնետոմսի համար 4 շիլինի նոր բաշխում մը որ, առժամեայ չահաբաժնին հետ, կ'ընէ «Ֆոռ-էն-հարէ» վճարուած դրամագլուխին վրայ, 3,459½ օսմ. ոսկւոյ գումարն ի նոր հաշիւ անցուած է։

Պ. Էվենիսէսի՝ վարչական խորհրդոյ անդամ անուանումն Պ. Ֆոռնիի տեղ, վաւերացաւ և Պ. Պ. Մալէ և Պարքէր վերստին անդամ ընտրուեցան վարչական խորհրդոյ։ Կանոնագրի յօդուածին փոփոխութիւնն որով վարչական խորհրդոյ անդամոց թիւը տասնի բարձրացնել կուզուի, ընդունուեցաւ, պայմանաւ որ կայս. կառավարութեան և հանրային պարտուց վարչութեան հաւանութեան ենթարկուին։

Պ. Զարիֆիի կողմէ չնորհակալութեան քուէ առաջարկուելէ ետք ի պատիւ նախագահին, նիստը փակեցաւ։

——

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Երէկ Դատական նախարար Վսեմ. Բիզա փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողովը ի նիստ գումարուելով քննեց կայս. կառավարութեան եւ Բուժելի երկաթուղեաց ընկերութեան միջեւ եղած հաշուական խնդիրները։ Յանձնաժողովը կը կազմէին Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականք Վսեմ. Գաբրիել էֆէնտի ու Կէչէր էֆէնտի եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Պ. Կալան ու Քալօ։

——

ՌՈՒՂՂԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սուրիոյ կուսակալութենէն նոյեմբեր 6 թուականաւ եկած հեռագրոյ մը հաստատեց, վերջին 24 ժամուն, Դամասկոսի մէջ հնտախտէ 10 մարդիկ բռնուելով, ասոնցմէ 3ն ու առաջուան բռնուածներէ 4ը մեռեր են։

Սինոպիէ թաղապետութեան նախորդ նախագահ Իզզէդ էֆէնտի իւր պաշտօնավարութեան միջոցին զեղծումներ գործած և դրամներ իւրացուցած ըլլալով, ի մտոյ պիտի դատուի տեղւոյն Իտարէի ժողովին առջեւ։

—Բժշկական վարժարանի Զ. կարգի աշակերտներէն Ճէմալ Հիւսէյին էֆէնտի և Ե. կարգի աշակերտներէն Ահմէտ Վասֆի ու Սալիհ Ֆախրի էֆէնտիները Լիսօն պիտի ղրկուին բժշկական ուսումը կատարելագործելու համար։ Նոյն վարժարանի Զ. կարգի աշակերտներէն Բեսիրլի Մազ-

հար էֆէնտի և Ե. կարգի աշակերտներէն Ահմէտ Հիւսէյին էֆէնտի եւս Փարիզ պիտի ղրկուին քիմիագիտութիւն ուսանելու համար։ Ասոնք վաղը ճամբայ պիտի ելնեն։

—Նախընթաց գիշեր Պոլսոյ Զուքուր Զէշմէ թաղը տան մը մէջ հարսանեկան հանդէս կատարուած պահուն հրաւիրելոց միջեւ կռիւ մը ծագեցաւ և շորս հոգի վիրաւորուեցան։ Ոտիկանք հասնելով ամենքն ալ ձերբակալեցին։

—Ռոտոսթոցի Սերովբէ անուն մարդ մը երէկ իրիկուն Պոլսոյ Էսրիբազար թաղին մէջ Գասպար անուն նպարավաճառ մը վիրաւորելով փախաւ, սակայն քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

—Երէկ առաւօտ Գարակէօմրիւկի կողմը ցաւալի դէպք մը պատահեցաւ, որ ծնողաց անուշադրութեան հետեւանք է։ Զէհրա անուն Թուրք կին մը, իւր հինգ տարեկան աղջիկը տան մէջ մինակ ձգելով դրացուհիին այցելութեան գնացեր էր։ Աղջիկը լուցկիներու տուփի մը հետ խաղացած պահուն, լուցկիները կրակ առին և աղջիկան հագուստները բռնկեցան։ Թէև անմիջական օգնութիւնք կրակը մարեցին, սակայն, աղջիկան մարմնոյն այրեալ մասերն այրած ըլլալով, կեանքը վտանգի մէջ է։

—Պոլսոյ պատժական ատեանը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտած է Եորկիսախս անուն բժիշկ մը որ Թուրք կնոջ մը մահուանը պատճառ եղած էր։

—Սիլիվրիի մէջ պաճարախտ երեւան ելած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։

—Երէկ իրիկուն ժամը տասնուկէսին միջոցներն Պէպէքի նաւամատոյցին առջեւ, բացը, առագաստաւոր մակոյկ մը, ուր երկու հոգի կը գտնուէին, շրջեցաւ և մէջինները ծովը իսկան։ Նոյն միջոցին Պէքի նաւամատոյցը գտնուող Շերքէթի 38 թիւ շոգենաւն օգնութեան փութաց եւ մինչեւ որ հասաւ, մին անհետացած էր և միւսը միայն կրցաւ ազատել։

—Տրապիզոնի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Գարպը Հիւսէյին ու Զաքըր անուն աւազակներն, որք ժամանակէ մը ի վեր Ճանիկ գաւառին ու Սեբաստիոյ նահանգին մէջ կասպատակէին այլ և այլ չարիքներ ի գործ դնելով, Զարշամպա գաւառին մէջ սպանուած ձերբակալուեր են։ Լազ Շեպան անուն ուրիշ աւազակ մ'ալ ողջ ձերբակալուած է։

—Օսմ. հանրային պարտուց վարչութեան հոկտեմբեր ամսոյ հասոյթք 15,000 օսմ. ոսկւոյ նուազում մը ցոյց կուտան բաղդատմամբ անցեալ տարւոյ նոյն ամսուն։

Ա Զ Դ

ԹՐԱՄՈՒԹՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այս օրուընէ սկսեալ Կալաթա-Սէրայէն Շեչլի երթևեկող թրամուէյի վերջին կառքը գիշերուան ժամ 3·45 ին պիտի մեկնի։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿԵՑԻՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔՈՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հինգշաբթի (19 Նոյմ.) հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ նախորդ շաբթուն։

Պատրաստ մետաղադրամին վրայ աւել. 130 հազար անգլ. ոսկի։

Պանքոտումներու պահեստէն պակսած է 835 հազար ոսկի։

Գանձելի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթոց մթերքին վրայ աւելցած է 322 հազար ոսկի։

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը վերջին եօթնեկին մէջ նպաստաւոր եղած է, քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս 43 27/32 կը համեմատի առ հարիւր։ Նախորդ շաբթուան համեմատութիւն էր 40 7/8 առ հարիւր։

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր երեկի՝ հինգշաբթի աւուր նստին մէջ որոշեց 100ին շորս պահել զեղչի սակը։

Վիեննա· 19 Նոյեմբ.— Աթէնքէն կը ծանուցանեն թէ հելլեն կառավարութիւնը 1000 հատ մանլիխէր և 1000 հատ լըպելեան հրացան յանձնարարեր է բաղդատական փորձեր կատարելու համար· այս երկուքէն մին պիտի ընտրուի։

ՀԱՄՊՈՒՐԳ· 19·— Կէս պաշտօնական Համբուրգէր Բոէրզենհալլէ կիմանայ թէ Բարրիվի զօրավար շնորհաւորեր է կոմս Բալնոքին՝ պետական մարդու արժանի իր մեծ բանախօսութեան համար։

ՔՈԲԻՆՀԱԳ,—19 —Ժան տ'Օռլէան իշխանը, որդի Շարթրի դուքսին, Դանիական բանակը պիտի մտնէ։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 19·—Կալլէսի իշխանուհին իր աղջկանց հետ, և Սեմմի թագաւորին եղբայրը Տամրոնկ իշխան Լիվատիայէ մեկնեցան։

—Սակարանի լրագիրը զրոյց մը կը յիշէ թէ բարձրատիճան անձերէ բաղկացեալ պետական յանձնաժողով մը կազմուեր է հնձոց անյաջողութենէ սովահար գաւառաց պարենաւորումն ուղղելու համար։ յանձնաժողովը ցորեն պիտի ծախէ և պիտի բաշխէ։

—Նոյն լրագիրը կը յայտարարէ թէ սակարանի խաղեր են այն զրոյցք թէ ռուսական նոր փոխառութիւն մը պիտի կնքուի։

ՔԷՕԼՆ, 19·— Քեյզէրէ Ցայտ-ին կ'իմանայ թէ Թէեւ Զարր դժգոհ է վերջին փոխառութեան անյաջող արդիւնքէն, բայց Պ. Վիշնեկրածքիի հրաժարման լուրն անհիմն է։ Պատերազմական նախարար Վանովսքի զօրավար յայտարարեր է թէ՝ երմտական կացութիւնը կասեցուցած չէ պատերազմական պատրաստութիւններն և թէ ինք դեռ քանի մը տարուան համար մեծաքանակ դրամ ունի։

—

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 18·— Պրազիլիոյ դիկտատոր Ֆոնզէքա զօրավար երեք զօրավարներ է Ռիօ Կրանտէ տէ Սալ նահանգն հանատակ կուսակցութեան հետ բանակցելու։

—

ՍՈՖԻԱ, 19·—Այսօր Սիլիմնիցայի ճակատամարտի տարեդարձին առթիւ կատարեցաւ բացումն յիշատակարանի մը որ կառուցուած է հոդ ի պատիւ սպանուած զօրաց։ Իշխանը, պատերազմական նախարարն և բազմաթիւ բարձրատիճան անձինք ներկայ էին։

—

ՖՈՒՌՆԻԷԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ ՓԱՐԻԶ, 19 Նոյեմբեր·— Կառավարութիւնը որոշեց խնդրել կառավարութենէն որ իւրատուս հունտերը զերծ մնան մաքսային նոր սակագնէն։

—Պ. Կիրս հոս հասաւ, եւ պիտի մընայ առնուազն երեք օր։

—Ելմտացոյցի յանձնաժողովը ստուար մեծամասնութեամբ ընդունեց Թոնքինի համար կառավարութեան ուղած վարկերը։

—

ԼՈՆՏՈՆ, — Պրազիլէ եկած լուրերը նուազ գոհացուցիչ են· մէկ քանի քաղաքաց մէջ Պ· Ֆոնզէքայի կամց դէմ եղած հակառակութիւնը հետզհետէ կաճի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 8 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնդրայի վրայ	109 3/4
3 » Բարիզի »	22 95

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միայց· Դ·Սէրի]	18 10
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	18 17
Կէս օրին »	18 17
Թաւվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	67 07
» » ժամ 5ին	67 18

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՅ

Փոխառութիւն	Ա· Սերի	— —
»	Բ· »	20 5/8
»	Գ· »	18 17

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Ցօսիէթէ ժէնէրալ	Ա.Գէլ. Լր·	4
Ֆրէսի ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Գոնս	» »	4 20
Սօս. Շանժ· է վէլէր	» »	4 10
Ռիժի	» »	14 19
Թրամուէյ	» »	575
Բուտէլիի երկաթուղի	Ֆր.	56
Բաժնեթուղթ Լավրիսսի	Գ· Կ·	123

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ·	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Մաքք [Գերմանական ոսկի]	»	106 30
Իմպերիալ	»	89 30
Ֆրիսից	»	51 12
Բուլղլի թղթադրամ	»	9 70
Մէճ· արծաթ [տաքա.]	»	107 08
Մանր արծաթ	»	102
Մէթալիք	»	98
Թաֆիլէ	»	21
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 19 Նոյմ., ժամ 3 վայր· 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 22
» » 4 1/2 %	104 22
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ·	16 87
» երկաթուղի	55 12
» Բէժիի բաժնեթուղթք	330
Պանք Օթոման	517 50
Սուէզեթ ժէնէրալ	— —
Գրէսի Լիոնէ	760
Իտալական Ռանթ 5 %	86 90
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	400
Եգիպտական միացեալ	469 37
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	410
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ)	310
Զէր Լոնդրայի վրայ	25 20

ԼՈՆՏՈՆ, 19·— ժամ 5 վայր· 50 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ		95 1/8
Օսմ· » Սերի Դ·		16 5/8
» » » Ա·		— —
» » » Բ·		20 5/8
» » » Գ·		16 62
Փոխառութիւն 1877		— —
Պանք Օթոման		10 56
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)		92 93
» առանձ· (բրիվիլէժիէ) 1890		87 06
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոշիլտ)		102 1/2
Ռուսական 1890		89 18
Այսրնի երկաթուղի		21 1/2
Գաւառպայի երկաթուղի		16
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ		25 40

ՎԻԵՆՆԱ, 19·— ժամ 4 վայր·—

Օսմանեան երկաթուղի	26
» Բէժիի բաժնեթուղթք	149
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 60
» Փարիզի »	47

ՊԵՐԼԻՆ, 19·— ժամ —վայր·—

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 220
» Փարիզի »	81 35
Բուլղ թղթադրամ	194
Օսմանեան երկաթուղի	53 75
Օսմ. քոնսոլիտէ Սերի Դ·	16 55
Օսմ. Բէժի	161

ԲԱՐԻԶ ԹԻԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 19 — ժ. 11 վ. 10 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 40
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ·	16 95
Օսմանեան երկաթուղի	55 25
Օսմ. Բէժի	331 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	399 37
Օսմ· Մաքս· արժեթուղթ	411 25
Պանք Օթոման	519 37

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(Թիֆլիզի լրագրերէն քաղուած)

Հոկտեմբերի 22ին քաղաքումս վախճանուեց Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի անդամ Կ· Մ· Կոյուբանսկին, որ երկար տարիներ ծառայել էր զանազան հասարակական գործերի, վերջապէս եւ ռուսաց գրականութեանը և բեմին։

—Մայրաքաղաքի թերթերը հաղորդում են, որ 3 բուբլանոց կեղծ թղթադրամներ են երեւան եկել, որոնց կեղծ լինելն իսկոյն աչքի է ընկնում։

—Ասում են, որ Թիֆլիսում, նոյնպէս և ուրիշ տեղերում ինֆլուէնցան նորից երեւան է եկել, որի դիմաց նշաններն են մարմնի ընդհանուր թուլութիւնը և գլխի սաստիկ ցաւը։

—Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի մի քանի իրաւասուներ Թիֆլիսի Պ· Նահանգապետին բողոք են տուել՝ քաղաքագլխի պաշտօնակատար Պ· Իզմայլովսկի ընտրութեան դէմ։

—Երեւանից գրում են. «Մեզանում այգեկուլտն արդէն վերջացել է, բացի պարսիկների այգիների փոքրամասնութիւնից։ Պարսիկները իրանց այգիների խաղողը, հովորութեան կամեմատ, մաս մաս են վաճառում մէյդանում։ Ընդհանրապէս այս տարի խաղողի բերքը շատ առատ էր և դրա շնորհով գիները մատչելի են· օրինակ խալվարը (30 պուդ) արժէ 18—20 բուբլի։

«Այս տարի Երեւանեան նահանգում հացի բերքը առատ է, բայց եւ այնպէս հացը համեմատաբար պուելի թանդ է վաճառվում։ Խալվարը արժէ 20—22 բուբլի։ Իսկ բամբակը վաճառվում է պուդը՝ 7 բուբլուց մինչեւ 7 ր· 20 կոպէկ։»

—Հայոց թատրոնական մասնաժողովը ստացել է թատրոնական մի քանի նոր պիէսաների ձեռագիրներ, ի միջի այլոց և Շիրվանզադէի մի պիէսա, Թիֆլիսի բարքերից վերցրած, «Իշխանուհի» վերնագրով։

—Թիֆլիսի Լէռնոյ լրագիրը հաղորդում է, որ ինֆլուէնցա հիւանդութիւնը նորից երեւացել է Բաթումի, Բաղու, Սուխում և Քութայիս քաղաքներում։

—Թիֆլիսի բանտարկեալների վրա հոգացող մասնաժողովը վճռել է բոլոր բանտարկեալներին ծաղկի պատուաստման ենթարկել։

—Անդրկովկասեան երկաթուղու Աջամէթի և Բիսն կայարանների մէջտեղ, հինգշաբթի, ամսոյս 2ին, գիշերը, սաստիկ երկրաշարժ է տեղի ունեցել, որի պատճառով մի սարից ահագին ժայռեր են թափվել և հողով ծածկել երկաթուղու գիծը։ Ժայռերի թափվելուց երկու րօպէ առաջ երկաթուղու գնացքը անցել է այդտեղով և կարողացել է ազատվել սարսափելի վտանգից, երկու րօպէ վաղ անցնելու շնորհով ոչինչ վնասի չենթարկվելով։

—Դօրու գաւառի Օրտէվ գիւղից հաղորդում են Ի Վէրէ լրագրին որ այդ գիւղումս յայտնվել է «փորացաւ» հիւանդութիւնը, որին արդէն 8 հոգի զոհ են գնացել։

—Փոթիից գրում են Իվէրէ լրագրին, որ այնտեղ կառավարութիւնից հրաման է ստացվել, որով արգելվում է սիմինդրը արտասահման ուղարկել։ Այս տարի սիմինդրի բերքը խիստ չատ է եւ դա սովորաբար միշտ արտահանվում էր արտասահման։ Այժմ տեղացիք տագնապի մէջ են, թէ ինչ պէտք է անեն ահագին քանակութիւն սիմինդրը։ Բայց Ռուսաստանի սովը աչքի առջեւ ունենալով, յոյս կայ, որ սիմինդրը առանց ծախելու չի մնայ։

ԱՆՏԻՊ ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԻՔԹՈՌ ՀԻՒԳՈՅԻ

ԵՐԹՈՒԴԱԲԶ

25 յուլիս 1843

...Պայսն հասնելուս յաջորդ օրը, Պիարիզ երթալ փափաքեցայ։ Ճամբուն անտեղեակ ըլլալով՝ անցորդի մը դիմեցի, Նաւարացի գեղջուկի մը որ գեղեցիկ հագուստ մը հագած էր, ձիթագոյն թաւիշէ տափատ մը, կարմիր գօտի մը, լայն օձիքով շապիկ մը, հաստ չուխայէ թխագոյն բաճկոնակ մը,—մեռաքսահիւս եղրերով, և գլուխը դրած էր Հաների Բ.ի ձեւով փոքրիկ թաւշապատ գլխարկ մը որուն վրայ կը բարձրանար ջայլամի սեւ փետուր մը։

Այս փառաւոր գիւղացւոյն հարցուցի Պիարիզի ճամբան։

—Բօն Մակուռ փողոցը բռնէ, ըսաւ, և անկից մինչեւ Սպանիոյ դուռը գնա։

—Պիարիզ երթալու համար դիւրութիւն կա՞ կառքեր գտնելու, հարցուցի։ Նաւարացին երեսս նայեցաւ լրջորէն ծիծաղելով, եւ յարեց, իւր երկրին արտասանութեամբ, սա հռչակաւոր խօսքը որուն խորութիւնը վերջէն միայն ըմբռնեցի։

—Պարոն, երթալը դիւրին է, բայց վերադարձը դժուար։

Դէպի Բօն Մակուռ երթալ սկսայ և, փողոցն ի վեր ելլելով գոյնզգոյն ծաւնուցումներու կը հանդիպէի, որով կառավարներն համեստ գնով մը Պիարիզ երթալու համար՝ հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ կը դնէին իրենց կառքերը։ Անտարբերութեամբ կը դիտէի որ բոլոր այս ազգերն սա անփոփոխ պայմանութեամբ կը վերջանային։ «Մինչեւ գիշերուան ժամը տասը գիները միեւնոյն կը մնան»։ Պարոնիս Դուռն հասայ։ Անդ հաւաքուած, խռնուած էին ամեն դասակարգի կառքեր, բազմոցակառք, երկանիւ կառքեր, ֆուրգոններ, կնոջոլներ, ֆուշկներ, ֆոբէներ ու հանրակառքեր։

Հազիւ կարողացայ ակնարկ մը նետել սոյն ամբոխին վրայ, երբ ուրիշ ամբոխ մը կը շրջապատէր զիս արդէն։ Կառավարներ էին։ Վայրկեան մը ցնորած մնացի։ Բոլոր ձայները, բոլոր հնչումները, բոլոր գաւառաբարբառները, բոլոր հայհոյութիւններն ու բոլոր առաջարկներն իրարու կը խառնուէին։

Մին աջ բազուկէս բռնեց·

—Պարոն, ես Պ· Քասթէքսի կառավարն եմ, կառքը մտէք, տասն և հինգ սուի տեղ մը։» Միւսը ձախ բազուկս բռնեց «Պարոն, ես Բիւսպիթն եմ, ես ալ գուբէ մը ունիմ, տասներկու սուի տեղ մը»։ Երրորդ մը ճամբաս կտրեց—Պարոն, ես Անաբոլն եմ, ահաւասիկ ֆուլը, տասը սուի ձեզ կը տանիմ։ Չորրորդ մը ականջս ի վար կը պոռար·

—Պարոն, Մօմիւսով եկէ՛ք, Մօմիւսն ես եմ, վեց սուի Պիարիզ պիտի տանիմ։

«Հինգ սու» աղաղակեցին ուրիշներ շուրջս։

—Տեսէ՛ք, Պարոն, սա սիրուն կառքն Պէրիէն Բէռոնէն, հինգ սուի տեղ մը կայ։

Առաջինն որ ինձ հետ խօսած էր ու թեւս կը բռնէր, բոլոր այս ժխորին վերջ մը տուաւ։

—Պարոն, առաջին անգամ ձեզ հետ խօսողն ես եմ, նախապատուութիւն կը խնդրեմ։

—Տասնհինգ սու կուզէր ձեզմէ, գոչեցին միւս կառապանները։

—Պարոն, երեք սուով կը գոհանամ։

Խոր լռութիւն մը տիրեց։

—Առաջին անգամ ես էի Պարոնին հետ խօսողը, աւելցուց մարդն։

Ցետոյ, օգուտ քաղելով միւսներուն ապշութենէն, կառքին դռնակը շուտով մը բացաւ, ու զիս անդ հրեց առանց ժամանակ տալու որ ինքզինքս գտնեմ, փակեց դռնակը, իւր տեղն ելաւ, ու սրընթաց մեկնեցաւ։ Իր կառքը լի էր։ կարծես ինձ միայն կ'սպասէր։

Կառքը բոլորովին նոր եւ գեղեցիկ էր, ձիերն ուժեղ, կէս ժամ չ'անցած Պիարիզ էինք։

Հոն հասնելուս, չուզելով շարաչար գործածել դիրքս, քսակս տասնեւհինգ սու հանելով կառավարին տուի։ Հեռանալու վրայ էի, երբ ձեռքէս բռնեց·

—Պարոն, ըսաւ, երեք սու սակարկած էք։

—Հոգ չէ, պատասխանեցի, նախ և առաջ տասնեւհինգ սու ըսիք, թող տասնեւհինգ սու ըլլայ։

—Ամենեւին, պարո՛ն· ըսի թէ երեք սուի ձեզ պիտի տանիմ· երեք սու է·

Մնացածն ինձ տուաւ և ստիպեց ընդունիլ։

—Զարմանալի բան, մտածեցի ճամբան, ահաւասիկ պարկեշտ մարդ մը։

Միւս ճամբորդներն ալ, ինձ պէս, երեքական սու տուած էին։

Բոլոր օրը ծովեզրը շրջագայելէ ետք երեկոյին Պայսն դառնալ ուզեցի· վաստաբեկ էի, ու հաճոյքով կը մտածէի զիս բերող գեղեցիկ կառքին ու պարկեշտ կառավարին վրայ։

Հին նաւահանգստին զառիվերէն ելած պահուս, ժամը ութը կը զարկէր։

Ուշադրութիւն չդրի ամեն կողմէ եկող շրջագայողներուն որք կը հասնէին եւ կարծես կամապարէին դէպի գիւղին մուտքն ուր կառավարները կը սպասէին։

Գեղեցիկ երեկոյ մ'էր· մի քանի աստղեր ջինջ երկնից վրայ կը փայլէին· ծովն հազիւ խռովեալ, անհուն ծածկոյթի մը անթափանցելի ցոլացումն ունէր· Դարձդարձիկ փարոս մը վառուած էր աջ կողմս, կը փայլէր յետոյ կը մթագնէր ու նորէն կը փայլէր, յանկարծ աստ անդ իւր ջղաղուն ճառագայթները սփռելով, իւր թէ ուզէր մրցիլ յաւիտենական Շենիկ Աստեղ հետ՝ որ հորիզոնի ծայրը մառախուղին մէջ կը փայլէր։

Պահ մը կեցայ ու կը դիտէի այս մելամաղձոտ տեսարանն որ ինձ համար երկնային զօրութեան հանդէպ մարդկային ճգանց տեսիլն էր։

Սակայն գիշերը կը յառաջանար, եւ վայրկեան մը Պայսն հասնելու և իջեւանս հանգստանալու գաղափարն անցաւ մտքիս։

Քայլերս շտապեցի ու կառաց հրապարակն հասայ· փակ կառք մը կար զոր գետնին վրայ ցցուած կանթեղ մը կը ցցուներ ինձ։

Զորս հոգւոյ համար փոյթ մէր, երեք նստարանները բռնուած էին արդէն։

Երբ մօտեցայ·

—Է՛հ, Պարոն, եկէք գոյեց ձայն մը, վերջին տեղն է, ու յետին կառքն ենք։

Առաւօտեան կառապանիս ձայնը ճանչցայ, կը գտնէի իմ պատուական մարդս։ Դիպուածը նախախնամական երեւցաւ ինձ· փառք տուի Աստուծոյ, եթէ վայրկեան մ'ալ ուշանայի, ստիպուած պիտի ըլլայի հետիոտն երթալ փարսախ մը տեղ։

—Շիտակը, ըսի, ազնիւ կառավար մ'ես և ուրախ եմ ձեզ կրկին տեսնելուս։

—Շուտ եկէ՛ք, աւելցուց մարդը։

Աճապարանք կառքին մէջ տեղաւորուեցայ։ Երբ նստայ, կառավարը ձեռքը դռնակին բանալին վրայ դրած, ըսաւ·

—Պարոնը գիտէ՞ թէ ժամն անցած է։

—Ո՞ր ժամը, հարցուցի։

—Ութը։

—Ստոյգ է, այդպէս բան մը հնչելն ի մտացայ·

—Պարոնը գիտէ՞, աւելցուց մարդը, թէ, իրիկուան ժամը ութն անցնելուն, գիները կը փոխուին։ Մենք կուգանք ճամբորդները փնտռել անոնց ծառայութիւն մը ընելու համար։ Սովորութիւն է մեկնելէ առաջ վճարել։

—Շատ լաւ, պատասխանեցի, քսակս հանելով։ Որչա՞փ է։

Մարդը քաղցրութեամբ պատասխանեց՝·

—Պարոն, տասներկու ֆրանք է։

Իսկոյն հասկցայ գործողութիւնն։ Առաւօտուն կը յայտնեն թէ հետաքրքիրները Պիարիզ պիտի տանին մարդ գլուխ երեք սուի, բազմութիւն կըլլայ։ Իրիկուան, այդ բազմութիւնը Պայսն կը փոխադրեն մարդ գլուխ տասներկու ֆրանքի։

Նոյն առաւօտուն իսկ փորձած էի կառավարիս սայլկեան յամառութիւնն· առանց բան մը ըսելու վճարեցի։

Սրարշաւ Պայսնի մօտեցած պահուս նաւարացի գիւղացւոյն գեղեցիկ առածը մտաբերեցի ու ճամբորդաց համար, սա ռամկական թարգմանութիւնն ըրի։

«Պիարիզի համար կառքեր»· երթալու համար մարդ գլուխ երեւ սու, վերադարձ տասներկու ֆրանք։

Գեղեցիկ չէ՞ք գտներ այս ճոճումը։

Թարգ· ԼԵՒՈՆ ԽԱՆՏԱՆԵԱՆ

ԹԱՏՐՈՆ ՎԷՐՏԻ

Այս գիշեր տեղի պիտի ունենայ Բերայի Վէրտի թատրոնին մէջ՝ ռուսական պալէթի խումբին երկրորդ ներկայացումն, որուն առաջինը փայլուն յաջողութիւն դտաւ։ Այս խումբ կը ներկայացուցէ կենդանի պատկերներ (tableaux vivants) ռուսական կեանքէ առնուած· կը կատարէ բոլոնիական և այլ պարեր, մասնակցութեամբ ռուսական երաժշտական խումբի մը։

Այս գիշերուան ներկայացումը բաժնուած է երեք մասի որք կը պարունակեն գլխաւորաբար ռուսական պարեր եւ երգեր, որոց պիտի մասնակցին Մոսկուայի կայս· թատրոնի արուեստագէտներէն Պ· Պայօրոֆ, Վարչաւոյ թատրոնին արուեստագէտներէն Պ· Սթանիլավա, քաղաքներու հռչակաւոր պարը զոր պիտի պարեն Օրիորդ Սթանիսլավա և Պ· Լիչինսքի, կենդանի պատկերներ՝ Մոսկուայի մօտ գիւղական հանդէս մը և այլն ներկայացուելոց, ռուս հրէից պարեր ևն։

Ներկայացումը պիտի սկսի ժամ 8½ին (Ք· Ե·)։

Լաւ տեսակ բրոնալի ածուխ կը վաճառուի Գումգարուի գուրսը Հայոց եկեղեցւոյ քով 23 թիւ վաճառանոցին մէջ։ Ցաճախորդք գոհ պիտի մնան թէ՝ տեսակին լաւութենէն և թէ գնոյն ածուխներէն։ 3—10

Հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն եւ անգլիերէն լեզուաց և մաթեմատիքական ուսմանց և բնական գիտութեանց տեղեակ վկայեալ երիտասարդ մը պատրաստ է ուսուցչական պաշտօն վարել ի կ· Պոլիս կամ ի գաւառս։ Դիմել Աբէնէլի խմբագրատունը։ 2—6

ՏՕԲԹԷՕՐ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ

ուղղոի, ողնաշուճի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից

Ամեն օր, յետ կիսաւուր 23

Ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9

Հրատարակեցաւ

ՏԱՐԲԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՐԷՆԻ

ԲՈԼՈՐԱՊԷՍ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱՆ ՈՃՈՎ

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ

յՈՒսումնական Խորհրդոյ

ԳՈՐԾ

ՍՄԲԱՏ ԳԱԼՓԹԱՆԻ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. ՆԵՐՍԷՍ Ա. ԱԲԱՄԵԱՆ

1891

Կեղրոնատեղի ԱՐԱՄԵԱՆ Տպարան եւ Մարգարեան Դրատուն

Գին 2 Դահ·

Ա· Մ· ԳՈՐԱԳԱՇԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆ ՆԱԽՆԵԱՑ ՀԱՅԵՐՆԻՐ ԲԱՂՈՒՄԾՔ

Ի Ս· Գրոց, յԵրկիրս, յԱգաթանգեղեայ, ի Բուզանդայ, յԱկիբեանէ, ի Սեբէրեանոսէ, ի Քրոնիկոնէն Եւսեբեայ, ի Վեցօրէից Բասիլի, յԵղիսէ Պարեցւոյ, ի Զգօնէ եւ յԵփրեմայ։

ՈՒՂՂԵԱԼ ԵՒ ՅԱՌԱԼԵԱԼ

ՀԻՆԴԵՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գրաբարագէտներ Էֆէնտիի սոյն ընտիր գործ, որ քաղուած մի է բարոյական և փիլիսոփայական գեղեցիկ կտորներէ, և որ վարժարանաց մէջ չեմ ընդունելութիւն գտած է իւր գործածութեամբն, այս անգամ հինգերորդ տպագրութեան արժանանալով, մեծանուն Աշխատասիրողին կողմէ եղած են կարեւոր յաւելումներ և տեսակ տեսակ փոփոխութիւններ։ Ամբողջ գործոյն վրայ՝ փոքրմի մը չափ աւելնալով գինը փոխանակ բարձրանալու, զեղչուած է 2 զրշ· եւ և յառաջագոյն՝ որ 10 գահեկանի կը վաճառեր, այժմիկ կը վաճառուի 8 գահեկանի։

Այս առթիւն օգուտ քաղել ուզողները պէտք է գիմեն կեդրոնատեղին, 3· Գալատիական գրատուն, Զաքմաքճիլար թիւ 20, և ի Գիւմիւշլի խան ի Տպարանի Մ· Ց· փափաքեան, թիւ 12, ուր կը վաճառուին յիշեալ գրեանք։ Մեծաքանակ գնողաց համար գոհացուցիչ զեղչ։

Կը գտնուի նաև ամեն Հայ գրավաճառաց քով։ 1—2

ԴԱՍԱԳՐԵԱՆՔ ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼՔ Ց'ՈՒՍՈՒՄՆ· ԽՈՐՀՐԴՈՑ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

1· ԸՆԴԱՐԱՁԱԿ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ· Բնական, Քաղաքական եւ Առեւտրական՝ ի պէտս Ազգ· Բարձրագոյն Վարժարանաց· Գին 6·

2· ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ· ի պէտս Ազգ· Նախակրթական Վարժարանաց· Գին 4½·

3· ՀԱՄԱՌՕՏ ՕՍՄ· ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ· ի պէտս Ազգ· Նախակրթական Վարժարանաց· Գին 100 փարա·

Կը գտնուին ամեն գրավաճառաց քով· Մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ·

ԱԶԴ—Պ· Միհրան Սարբեանի ապահովագրական դրասենեակն, ի Պահճէ Գարաւ, թիւ 27, փոխադրուեցաւ Համիտիյէ Ճատտէսի, թիւ 8, Հանրային Պարտուց վարչութեան շէնքին հանդէպ· 5—5

ՌՕՏՈՍԹՈՅԻ ՊԱՆԴՈԿ

Սոյն պանդոկի տէր Գրիգոր էֆ· Տէմիրեան պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց թէ իւր պանդոկը որ կը գտնուէր ասկից յառաջ ի Ղալաթիա, Վոյվոտայի պակաղանոցին կից, այժմ փոխադրուած է Եիւքսէկ Գալտրիրը թիւ 67, իրեն սեպհական ընդարձակ շէնքին մէջ։

Աւելորդ է ըսել թէ սոյն պանդոկի յաճախորդք ամեն կերպով գոհ պիտի մնան թէ՝ մաքրութեան եւ թէ հանգստութեան կողմէ։

Ի դիւրութիւն իւր յաճախորդաց Գրիգոր էֆ· այս անգամ ընկերակցած է Վոյվոտայի դիմաց գտնուող ճաշարանապետ Յարութիւն աղա Ալամաճեանի հետ· ի մեծ խնամ կը տարուի այժմ սոյն ճաշարանի մէջ պատրաստուած կերակրոց մաքրութեան և գնոց ածանութեան։

Ամեն հինգշաբթի, ուրբաթ, շաբաթ և կիրակի օրերը երեկոյեան ժամ 9ին կըսեսալ մինչեւ կէս գիշեր՝ արեւելեան ընտիր նուագածուայ խումբ մը պիտի նուագէ ճաշարանին մէջ· սոյն միջոցին կերակրոց գները միշտ նոյն են· 5—10

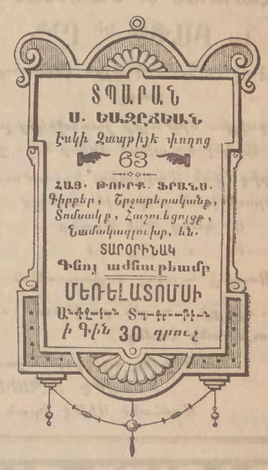
ՏՊԱՐԱՆ
Ս.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ՅԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ծանուց համար։

11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ջնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերց թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ գլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

16

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ի ՀԱՆ

Հինգ Թապիր օլունուր Էվրօբանդն եաշ Թուզլը էօքիւզ վէ ինէք կէօնի ատէտ 37,500, պէհէր գըյեէի ճէտիտի 5 ղրշ. 30 փարա.

Էվրօբանդն եաշ Թուզլը էօքիւզ վէ ինէք կէօնի ատէտ 38,400, պէհէր գըյեէի ճէտիտի 6 ղրուշ.

Էվրօբանդն եաշ Թուզլը տանա կէօնի ատէտ 8000, գըյեէյի ճէտիտի 6 ղրշ. 20 փարա.

Գանավաշօ արշունը ճէտիտ 22 000, պէհէր արշունը ճէտիտի 2 ղրուշ 5 փարա.

Պէյգոզ տապավանէպի իշուն միպայեա օլունամաղը ագտէմճէ տախի իլան օլունան 3 գալէմ կէօն իլէ 1 գալէմ գանավաշօ Փիյաթը մուրագամէլէր իլէ Թալիպլերի էօհտէլէրինտէ օլուպ Թըշրինի սանինին 11ինճի բազար իրթէսի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէգթիւր կիւնտէ գարարը գաթիւէրի վիրիլէճէկինտէն իթասրնա վէ 12ինճի կիւնի տախի 100տէ 5 Թէնզիլաթնա Թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուտուսկէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 Թշրինի սանի 11 Նո. 34 3—3

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա Էրթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աւիւնէ որ պիտի մեկնի հոյ. 24ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մուհանէ Սիթէ Ֆրան փէզ

5

ՔԻՒՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամէն երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Աբե-Լէյ Գէնք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գաբալոնիա	4845
Էդրուրիա	7715	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւանիա	5587	Ագէս	2393
Սկիթիանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալտիրա	2144
Ալէբբօ	2443	Թրինիտատ	899
Քէսար	1876	Տարագոզ	1655
Շերպուրկ	1614		

Մարսէյոս շոգենաւը, նաւապետ Ռոբերթսէլ, ասա հասաւ. և Շերպուրկ շոգենաւը ասա կը սպասուի Լիվերբուլէ դէպ ի ամսոյս 23ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ։
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան՝
Ղալաթիա

17

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԵՐԲԻ և ՄԷՆՔԷՍԷՆԻ ԳԷՆ ԲԱՆՈՂ ՇՈՒՆԵՆԱՒ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Պիրաքս	3000
Ֆէրոս	4000	Սոսլբիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Սէսոսթրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօրիւս	800
Մակտալա	3250	Սիմնա	800
Մարիսթիս	3250	Սէտիլ	700

Բէրա շոգենաւը, նաւապետ Ճոնս, ամսոյս-դէկտի 31ին Լիվերբուլէն ուստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

14 31, Ճէյմս Մագրիդ Լիվերբուլ

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Գերազանց դեղ ի բուժումն հաբխոսէի, կոստրէի ը-բբուժանց, յոգոցաստ, ցաստերս, վերեբս, կղպերս- ևայլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։

ՊՏՈՒՂ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ՉՈՎԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

ԸՆԴԴԷՄ
ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ
Արիւներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, ստամոքսի և աղեաց անհանգստութեան։

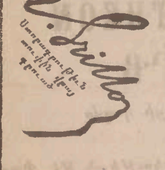

ՓԱՐԻԶ, Է. ԿՐԻՃԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց և դեղարանաց մէջ։ 33, rue de Archives

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՎԻԵՆՆԱՅԻՆ 1888 ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՊԱՐԻԶ 1879

QUINA-LAROCHE

ՓԻՆԵՀԱՄ ԷՄՊԵԼԻ

Փինա-Լառօշը հասարակ պտուղաստութիւն մը չէ, այլ լուրջ ուսումնասիրութեանց և աշխատութեանց արդիւնք, որք ամենագարձր վարձատրութեանց արժանացուցած են անոր հեղինակը։

Մինչեւ հիմա գինիներու բաղադրութեանց ամբողջ պայմանները, յետոյ յոյժ անհրաժեշտ եղեր մը պատրաստել. ոնա՝ Փինա—Լառօշի հաստատեալ գերազանցութեան գաղտնիքը, որով դիւրա գուցան է ստամոքսի հիւանդութեանց, անախորժութեան, անարիւնութեան, երկարատեւ ջերմի և այլոց բժշկութիւն։ — Կը գտնուի ի Բարիզ, Թ. 22 և 19 Տրուօ փողոց, և Դեղարանաց մէջ։

2318

Ա. ՄԱՑԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

ԱՐԱՆՑ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆԱՆՑ ՈՒ ԱԳԼՋԻԿ ՏՂԱՑՈՑ ՀԱՄԱՐ

Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Թէքքէի դիմաց եւ ի Պոլիս, կամուրջին գլուխը

Ց'Եւրոպա գտնուած մեր գործարաններուն եղած մեծաքանակ յանձնարարութիւնք սկսած են դրկուիլ, որք են աշնան եւ ձմրան եղանակներուն յատուկ արանց, կանանց և փոքր աղջկանց համար հանդերձեղէնք։ Մեր ապրանքները վայելուչ ձեւի, տոկունութեան և գնոց ադամութեան համար կը մրցին համանման վաճառատանց հետ։ Կանանց յատուկ տեղեր եւս կան։

Մայեր վաճառատունն իւր հաստատման թուականէն ի վեր իւր վաճառած հագուստներուն ընտիր տեսակէն բլլալուն շնորհիւ Պոլսոյ բոլոր ժողովրդեան գնահատման արժանացած է և այդ գնահատումն քաջալերեալ աշնան եղանակին համար ամուր և տոկուն հագուստներ բերել տալով, աշխատած է գերազանցել հանդերձեղէնաց միւս վաճառատուները։

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ | EAU DE BOTOT

կը պահպանէ ակռայները, կը պնդէ ընդերքը, կը զովացնէ բերանը.

ՓՆՏՌԵԼ բառ ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէյ, ԲԱՐԻԶ.
Ապակից առաջ՝ 229, Սէնթ-Օնորէ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ՀՈՏԱՎԱՃԱՌԱՑ ԲՈՎ

Հարցնել նաև Պոթոյի Վիներկրը ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ, Երբուլթամբ և բոլորվը դեղարանց.

2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պոն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քօքայով չհնուած ՄԱՌԵԱ ի ԳԻՆԻՆ պնդացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, գերընտիր վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան դորձարանաց, ձգտող ձայնական լարերու։ Քինքինայէն նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի. անարիւնութեան դէմ գործածուող դեղերու մէջ ամենէն գերազանցն է։ Իւր քաղցր համով ընդունուած է իրր աղանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւոյ մը ներքեւ, ուժ և առողջութիւն կուտայ։ Կը բժշկէ երիկամդոց ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէն տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ։ ԹՈՄԱՌԵԱՆԻ, քօքայի առաջին ծաւալիչը. Պուլվառ Հոսման, 41, Բարիզ։ Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ, Պ. ժ. Քանֆիւք, բրիտանական դեղարան ի Կ. Պոլիս։

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Այն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դաշնալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յումպէտս կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնօմի Էնթէրնասիոնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը կն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԻՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՖԻ

Գ. ԵԱՂԼՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՕԱԳՈՒԼԵՍՆ ԸՆԿ.

Պահնէ—Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի դրան կից, Թիւ 10

Զմեռուան առթիւ սոյն հանրածանօթ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին Ջինէ և Ճավայէ ուղղակի հասած նոր բերք՝ գանազան տեսակ գերընտիր եւ ազնիւ ու անուշաբոյր ամէն ճաշակի յարմար։—Կալանդի նուէրներու համար՝ թէյով լեցուն ճարտնական, Ջինական եւ Հնդկական այլ և այլ մեծութեամբ եւ ձեւերով գեղակերտ եւ նկարազարդ տուփեր։—Ցաճախորդաց գոհացում տալու համար բնաւ ջանք չը խնայուիր։—Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և ճշգրտութեամբ։—Գիները որոշ եւ խիստ չափաւոր։—Զի՛ք սակարկութիւն։

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՁի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ եւ ԸՆԿ.
Պահնէ Գաբու, Մէյտանճըք սոքաք, Ուիթալ խան։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Գնան տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Յունաստան, Ամերիկա, Ի Հնդկաստան, Աբեսինիա և Եգիպտոս։—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Մելբուրնի, 1888ի Մէլբուրնի և Պրուսելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտդրն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իրր զգուշական դարմանական ճաշակային երկիներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դրդեա ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւ, դլխու պտոյտ, ջղային ցաւ և մելամղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտդրներէն և ամէնքներէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իրր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ստդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանի վերմութի, գինեի, նէյէի շրոյ և խաշուեի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նդարապաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կերդնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԸԼԷՔՏՐԻԱ 2218

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈԹԻ ՕՀԼԵՐԷԿ)

ՄՈՐԻ ՁԿԷՆ ՕԱՒԻՏ ԻՒՂ

Իբրեւ ոչ որ ը չուլ ի սոպոյով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԷ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Հիպոֆոսֆիտներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղատութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փոփուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղադործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԻՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ 221